

„Bezpieczeństwo w Internecie. Odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznościowych”

Otwock, 2018 r.

Opis przedmiotu ewaluacji:

Podstawa prawna:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie nadzoru wobec szkół i placówek
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)

Przedmiot ewaluacji:

Działania szkoły związane ze wzmocnieniem bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w obszarze korzystania z mediów społecznych (przedmiot ustalony na podstawie kierunków polityki oświatowej państwa:

I. Bezpieczeństwo w Internecie. Odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznych”.

Cel ewaluacji:

- szkoła uczy bezpiecznego korzystania z Internetu, w tym mediów społecznościowych.
- zasady bezpiecznego korzystania z Internetu są znane uczniom.

Pytania badawcze :

1. Czy dzieci często korzystają z komputera, Internetu?
2. Czy korzystanie z komputerów, telefonów komórkowych, Internetu mają wpływ na zachowanie dziecka?
3. W jaki sposób strzec danych osobistych w Internecie?

4. Dlaczego nie należy korzystać ze stron „podejrzanych” w Internecie?
5. Jaka odpowiedzialność wiąże się z cyberprzemocą?
6. Dlaczego należy pamiętać, że w Internecie nie jesteśmy anonimowi?
7. Czy rodzice limitują czas spędzony przez dziecko przy komputerze, telefonie komórkowym oraz kontrolują treści do których mają w sieci dostęp dzieci?
8. Czy nauczyciele uczą zasad bezpiecznego korzystania z Internetu?

Kryteria ewaluacji:

- Powszechność znajomości zasad odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznych.
- Skuteczność przy przekazywaniu wiedzy na temat bezpieczeństwa w Internecie.

Harmonogram

(terminy kolejnych działań i odpowiedzialni za wykonanie).

Działania w ramach ewaluacji	Termin
Przygotowanie projektu	marzec 2018
Opracowanie narzędzi	kwiecień 2018
Przeprowadzenie badań	kwiecień 2018
Opracowanie wyników, przygotowanie informacji po ewaluacji oraz wniosków i rekomendacji	kwiecień 2018
Przekazanie informacji po badaniu	kwiecień 2018

Nauczyciele odpowiedzialni:

- Jarosław Makulec – przewodniczący zespołu,
- Anna Rogalska – Saramak – członek zespołu,
- Karolina Teperek – członek zespołu.

Analiza ankiet uczniowskich:

- Jarosław Makulec
- Anna Rogalska – Saramak
- Karolina Teperek

Wnioski z ankiet oraz przeprowadzonych wywiadów:

- Jarosław Makulec

Przebieg ewaluacji:

Zgodnie z przedmiotem ewaluacji, przygotowano dwie ankiety oraz kwestionariusz wywiadu z nauczycielami. Pytania ankietowe zostały skierowane do następujących grup badawczych:

- nauczycieli – wychowawców klas I, IV i VII szkoły podstawowej oraz II i III klas gimnazjalnych;**
- uczniów klas VII szkoły podstawowej oraz II i III klas gimnazjalnych (wybranych losowo na każdym poziomie edukacyjnym),**
- rodziców ankietowanych uczniów.**

Ponadto przeprowadzono wywiady z nauczycielami – wychowawcami klas (7 wywiadów) oraz nauczycielem informatyki (1 wywiad), a także pedagogami (2 wywiady).

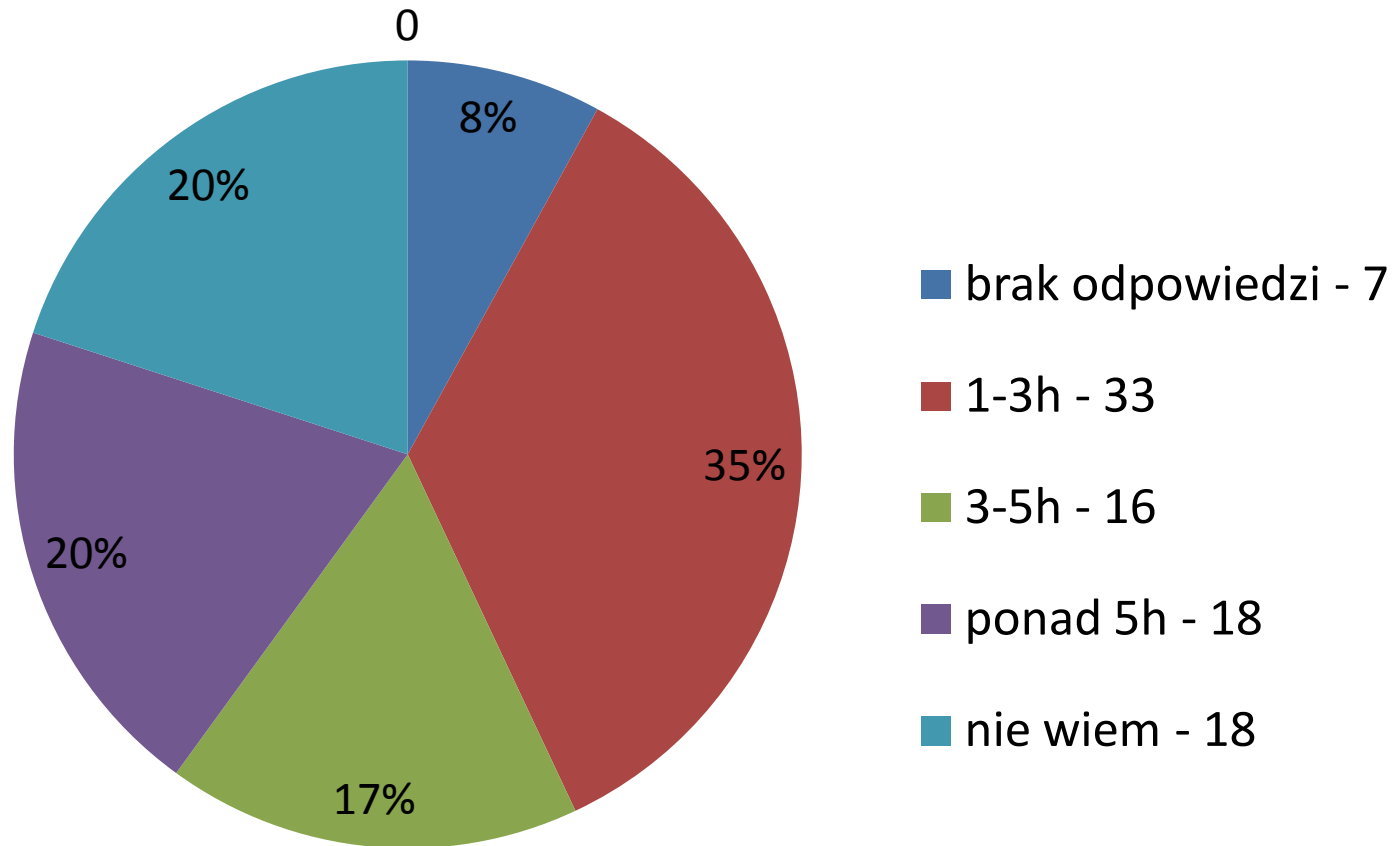
Ewaluacyjne badanie ankietowe odbyło się na przełomie marca i kwietnia 2018 roku. **Ankieta dla uczniów składała się z 26 pytań** i skierowana była do losowo wybranych uczniów 7 klas szkoły podstawowej oraz 2 i 3 klas gimnazjalnych. W badaniu wzięło udział **92 uczniów**.

Kwestionariusz wywiadu dla nauczycieli składał się z 6 pytań i skierowany był do nauczycieli – wychowawców klas (7 nauczycieli), nauczyciela informatyki (1 nauczyciel). Z kolei kwestionariusz wywiadu dla pedagogów szkolnych (2 pedagogów), składał się z 8 pytań. W badaniu wzięło łącznie udział **10 nauczycieli**.

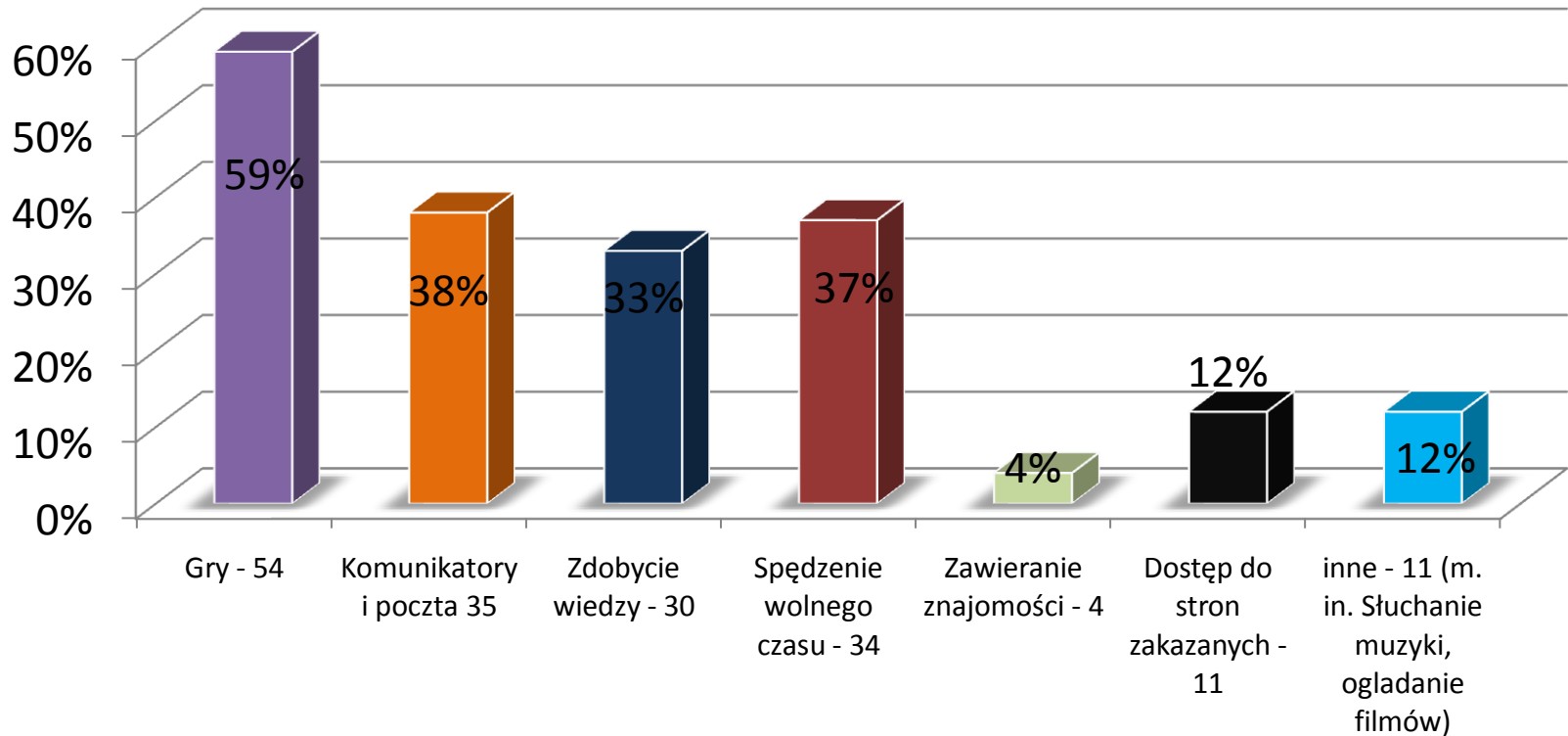
Ankieta dla rodziców składała się z 13 pytań i skierowana była do rodziców uczniów 7 klas szkoły podstawowej oraz 2 i 3 klas gimnazjalnych. W badaniu wzięło udział **38 rodziców**.

Analiza i wnioski z Ankiety uczniowskiej

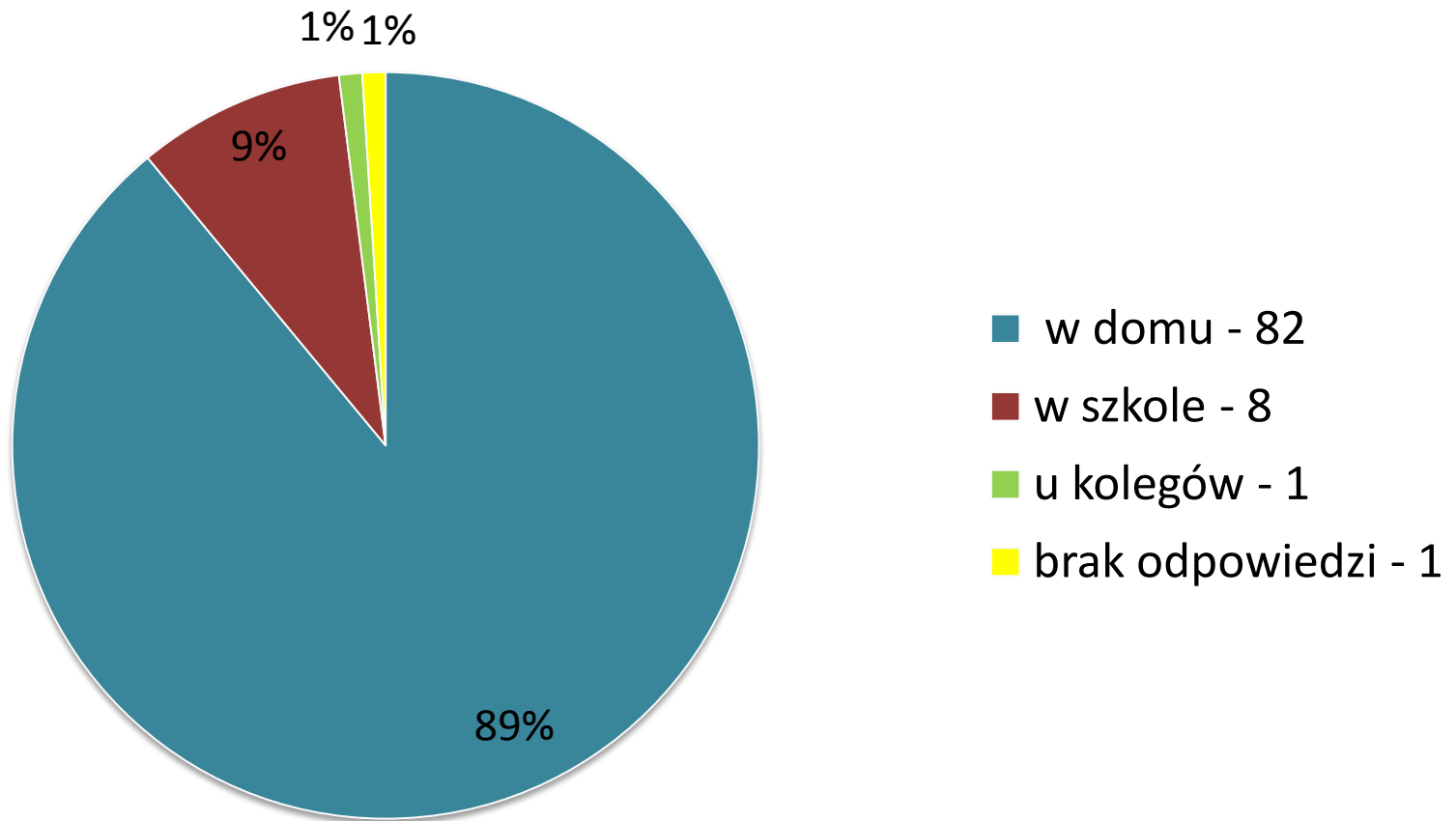
1. Ile godzin dziennie spędzasz przed komputerem?

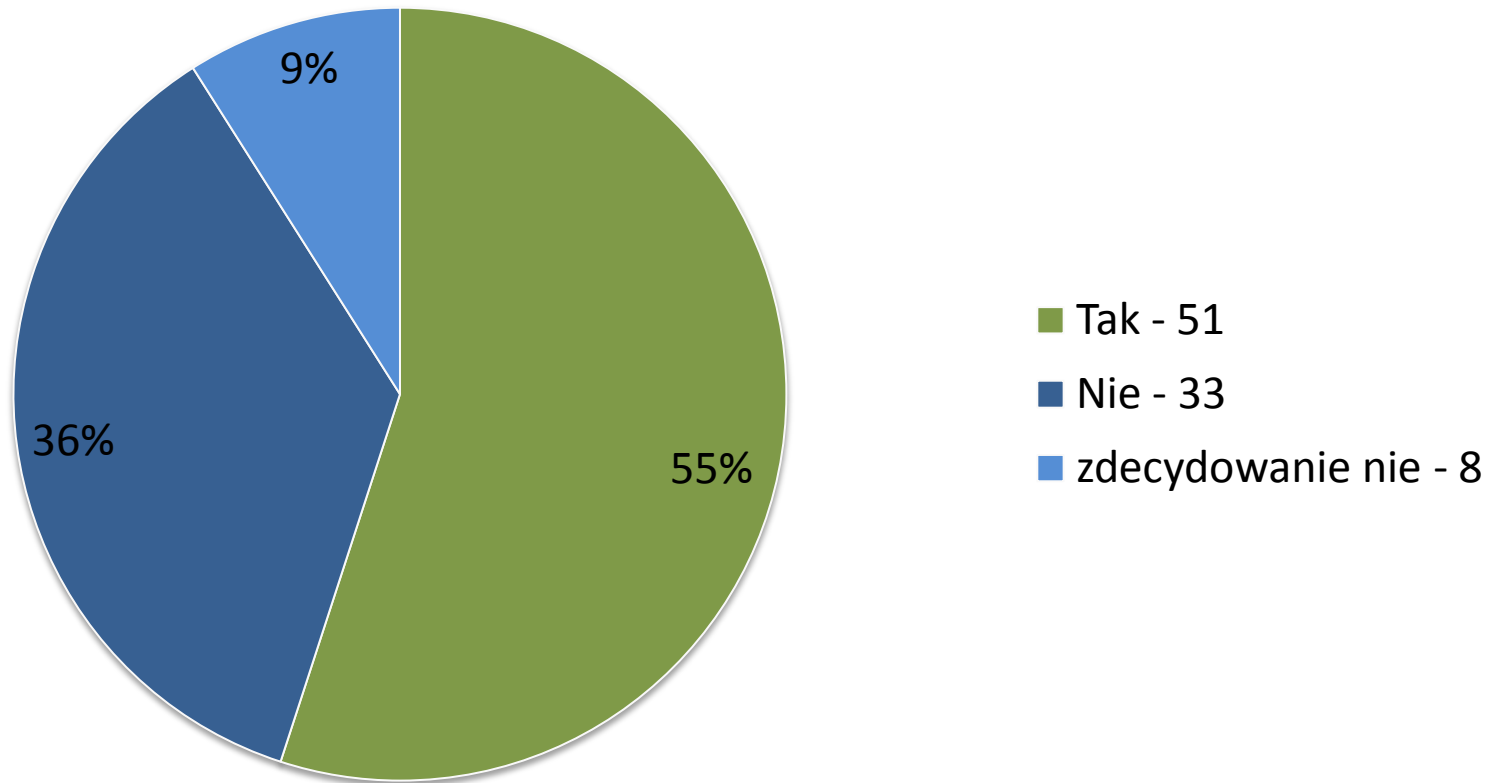
2. W jakim celu korzystasz z komputera?

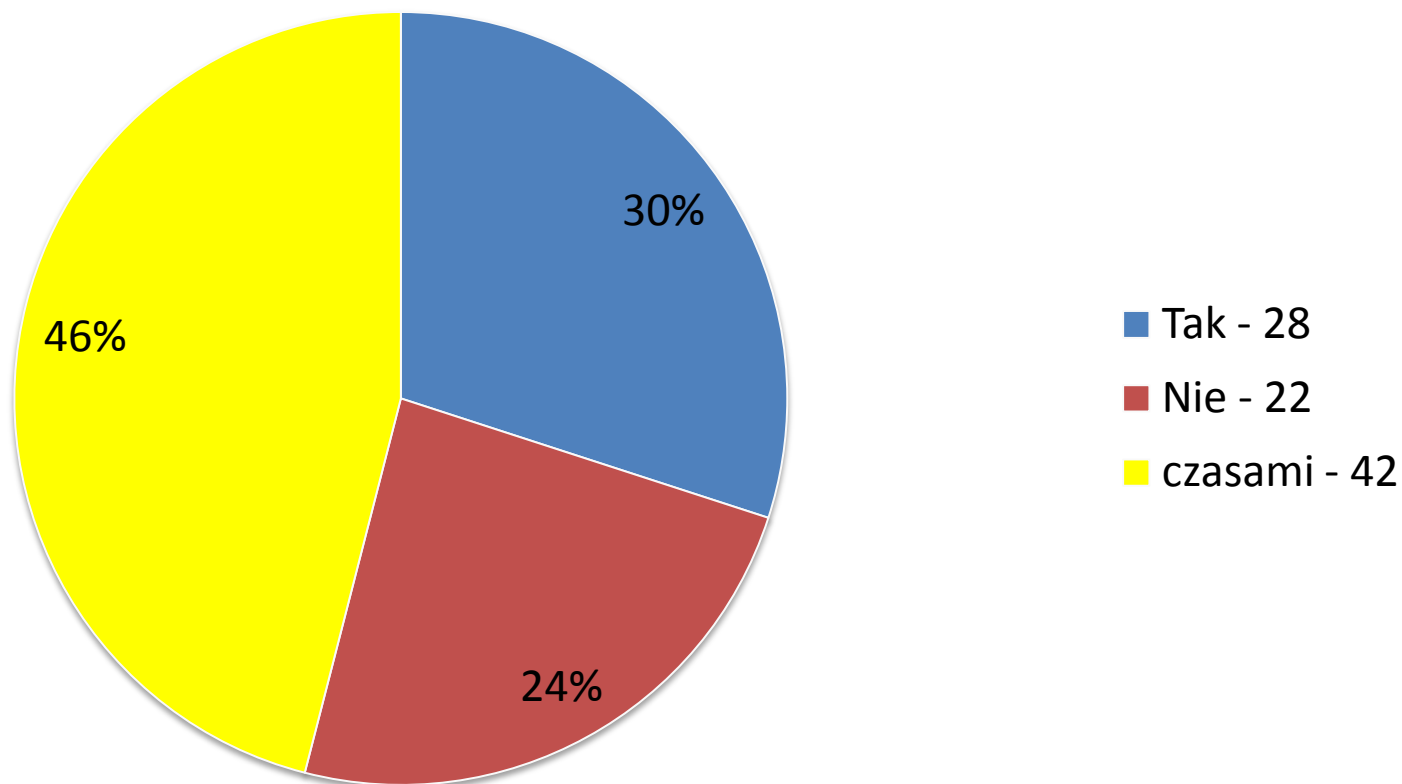
3. Gdzie najczęściej korzystasz z internetu?

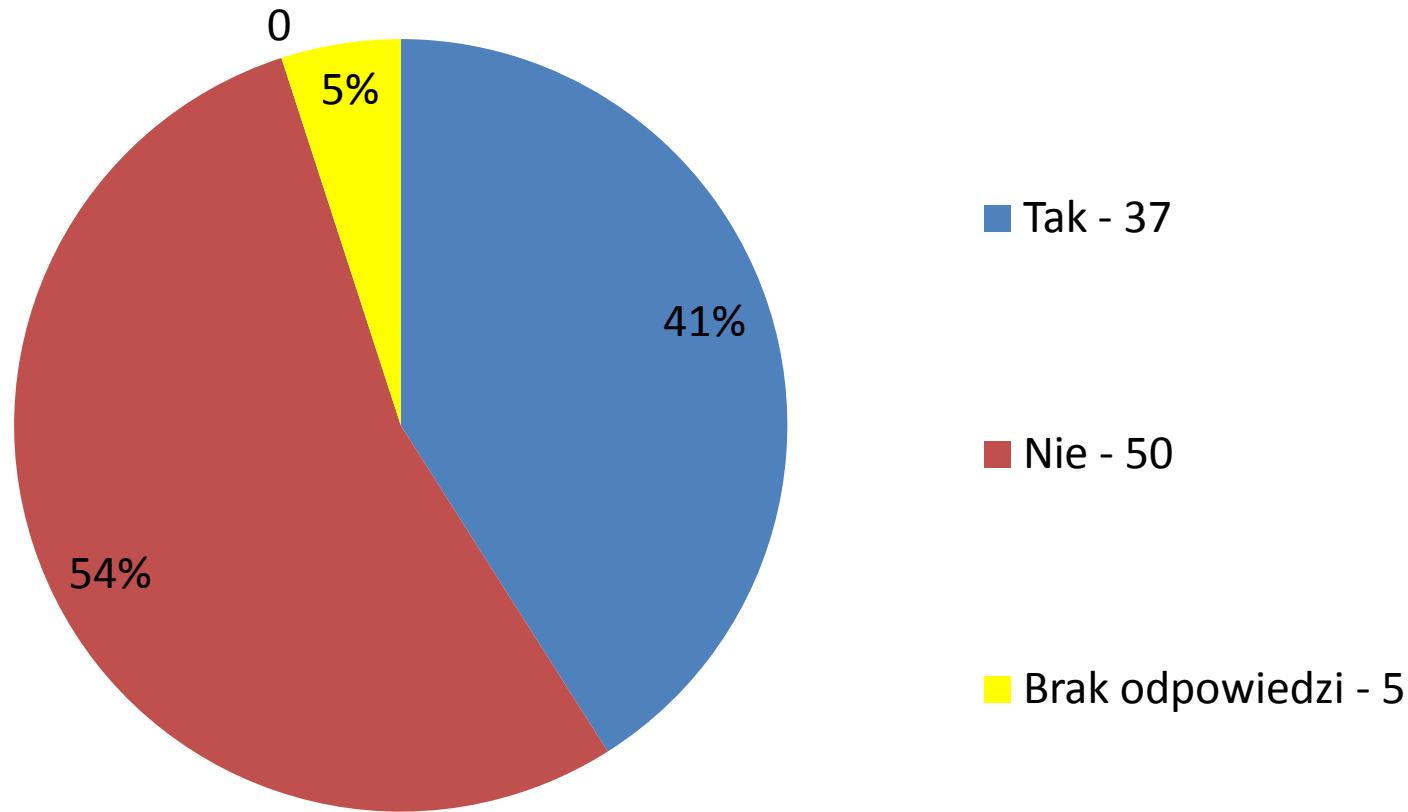
4. Czy możesz obyć się bez komputera i Internetu.

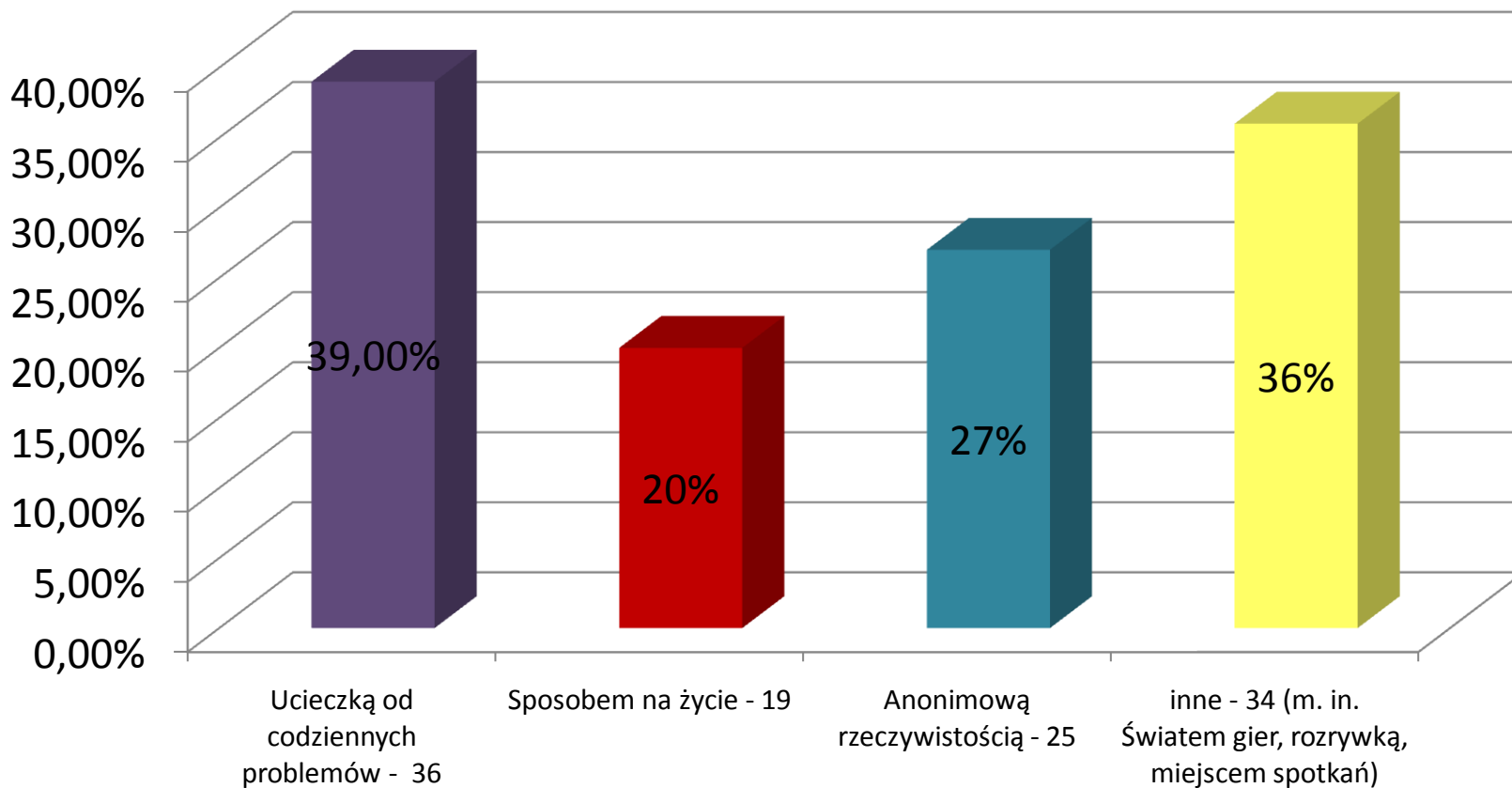
5. Czy rodzice interesują się sposobem spędzania przez Ciebie czasu przed komputerem?

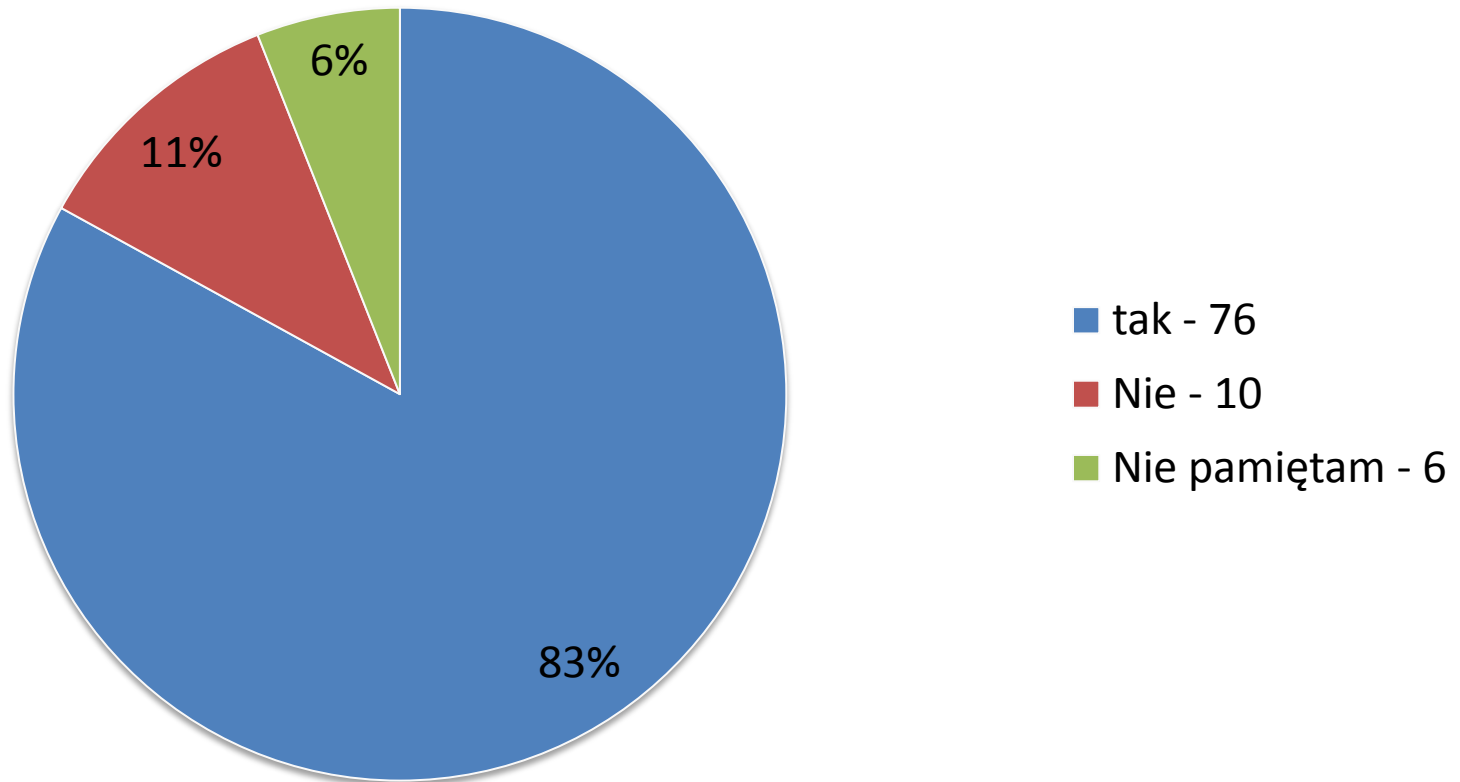
6. Czy rodzice w jakikolwiek sposób limitują Ci czas spędzony przed komputerem?

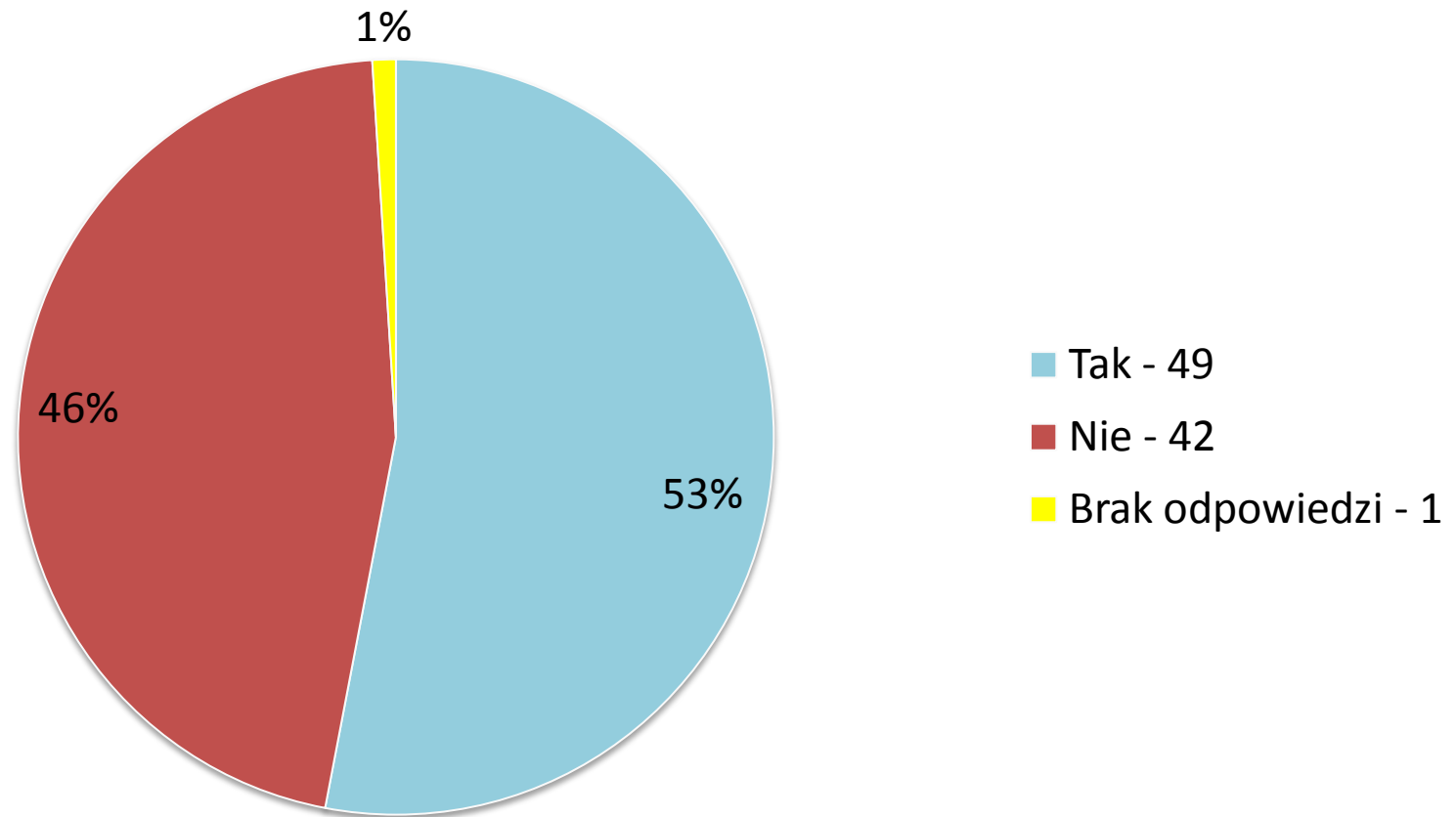
7. Czym jest dla Ciebie wirtualny świat Internetu?

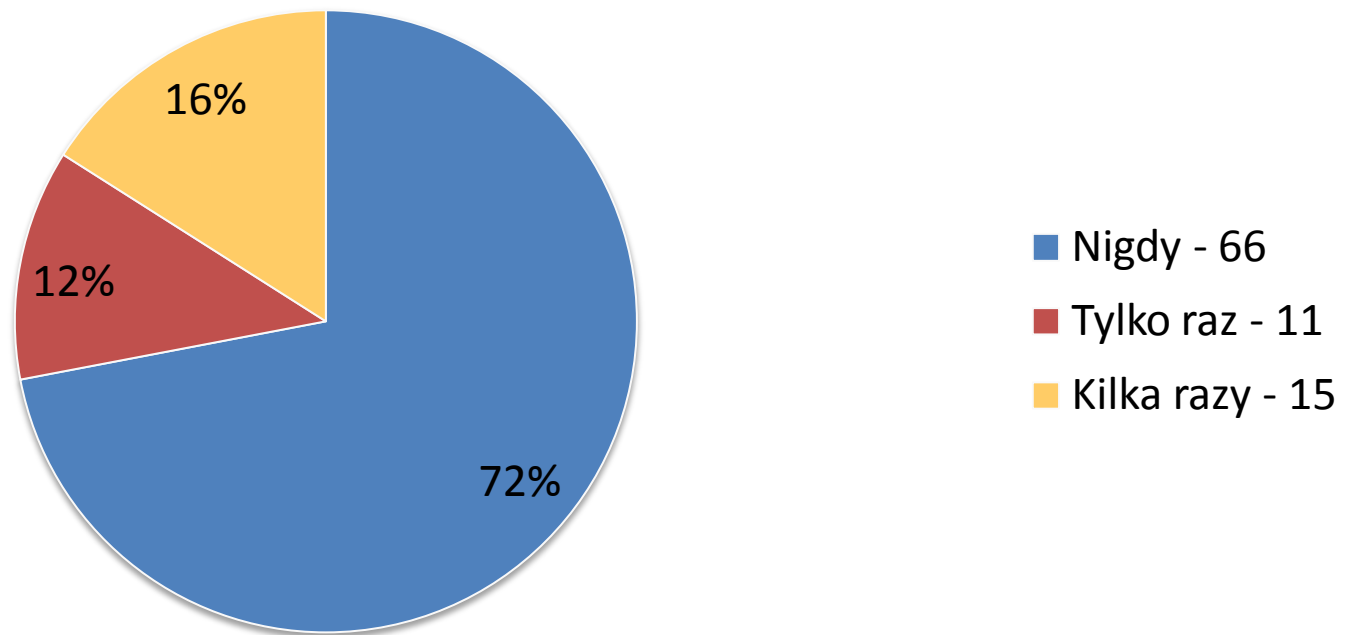
8. Czy słyszałeś/łaś lub czytałeś/łaś o zagrożeniach związanych z poznawaniem nowych osób przez internet?

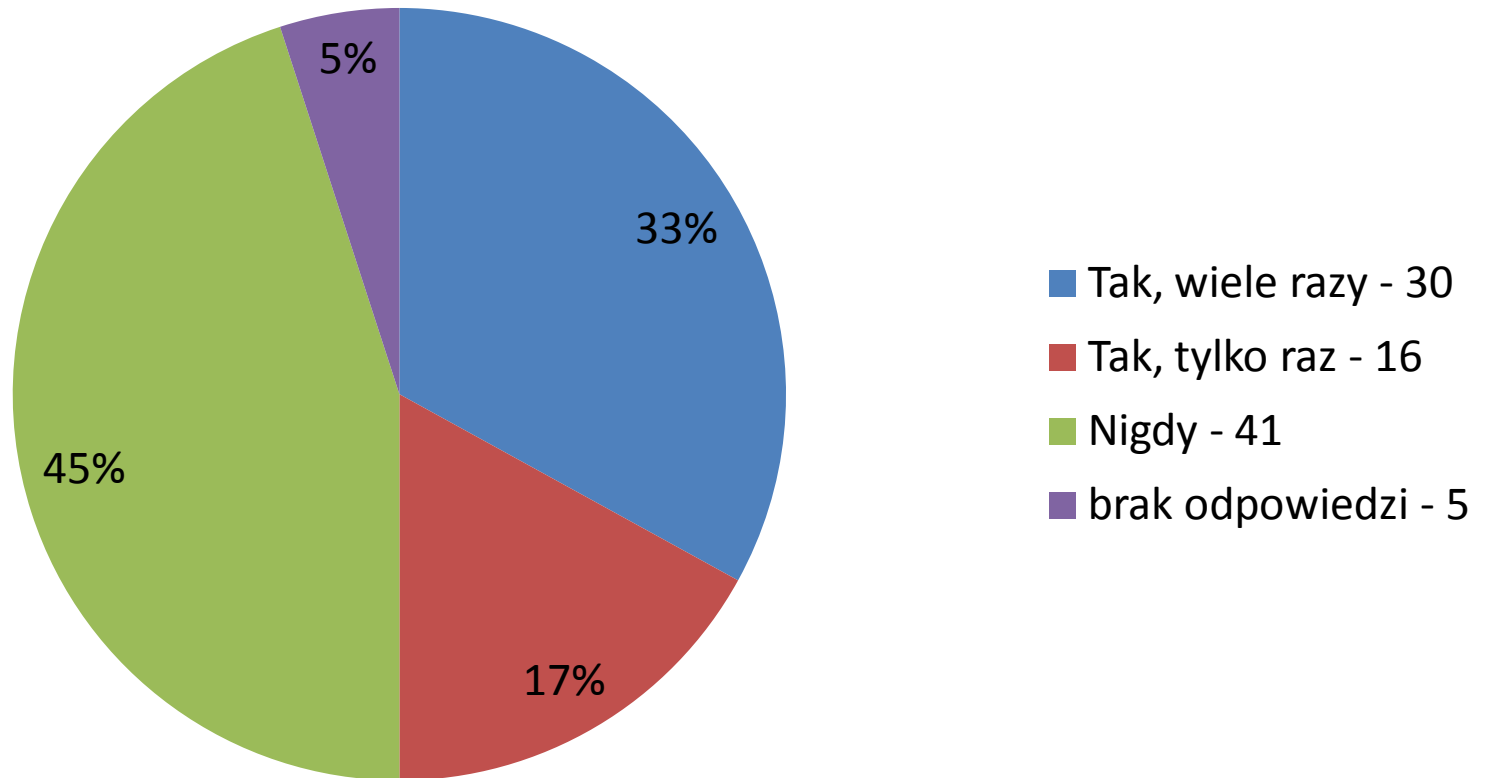
9. Czy zawierasz znajomości w Internecie?

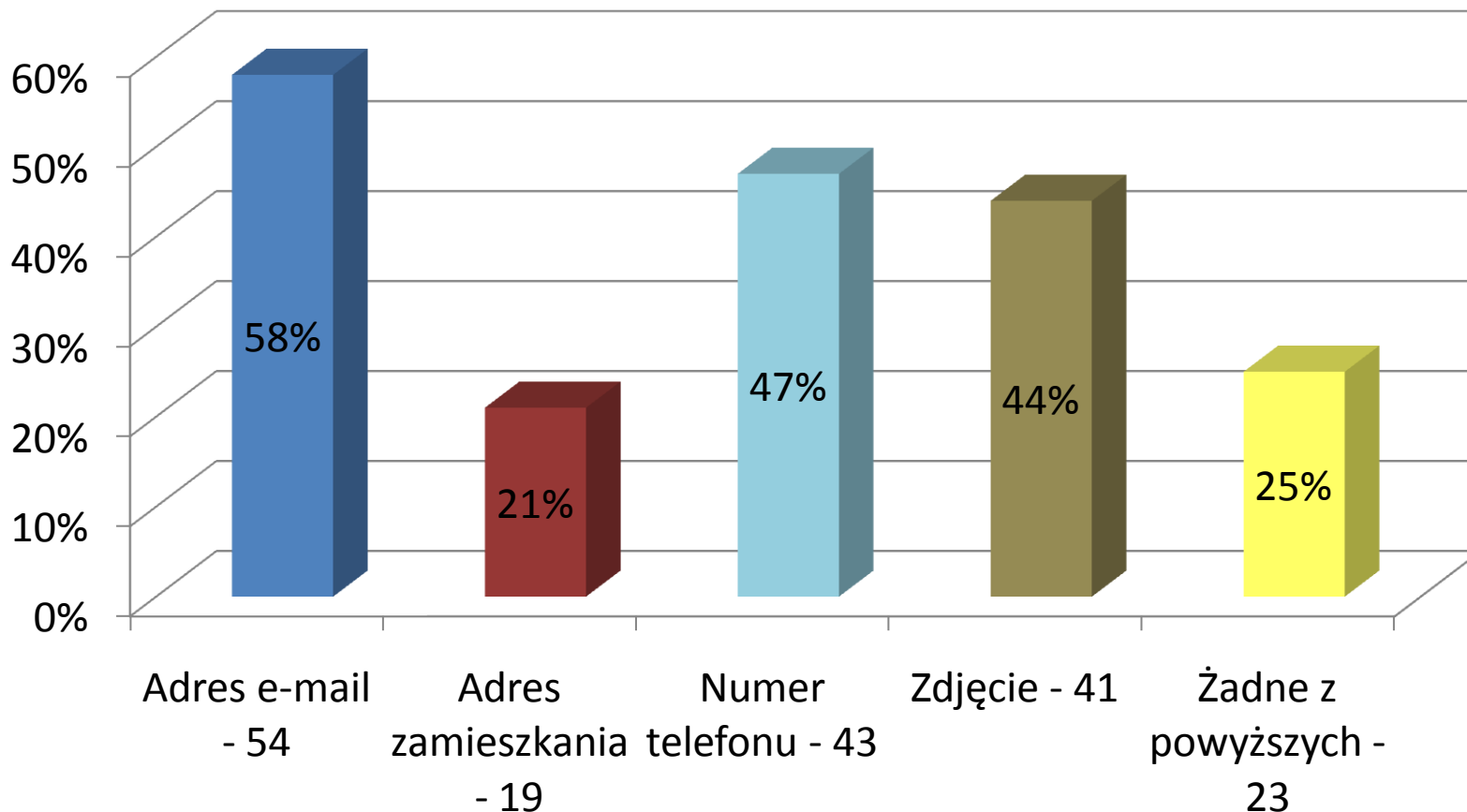
10. Czy zdarzyło Ci się będąc na czacie lub gdzieś indziej w Internecie, że ktoś wbrew Twojej woli próbował usilnie z Tobą rozmawiać?

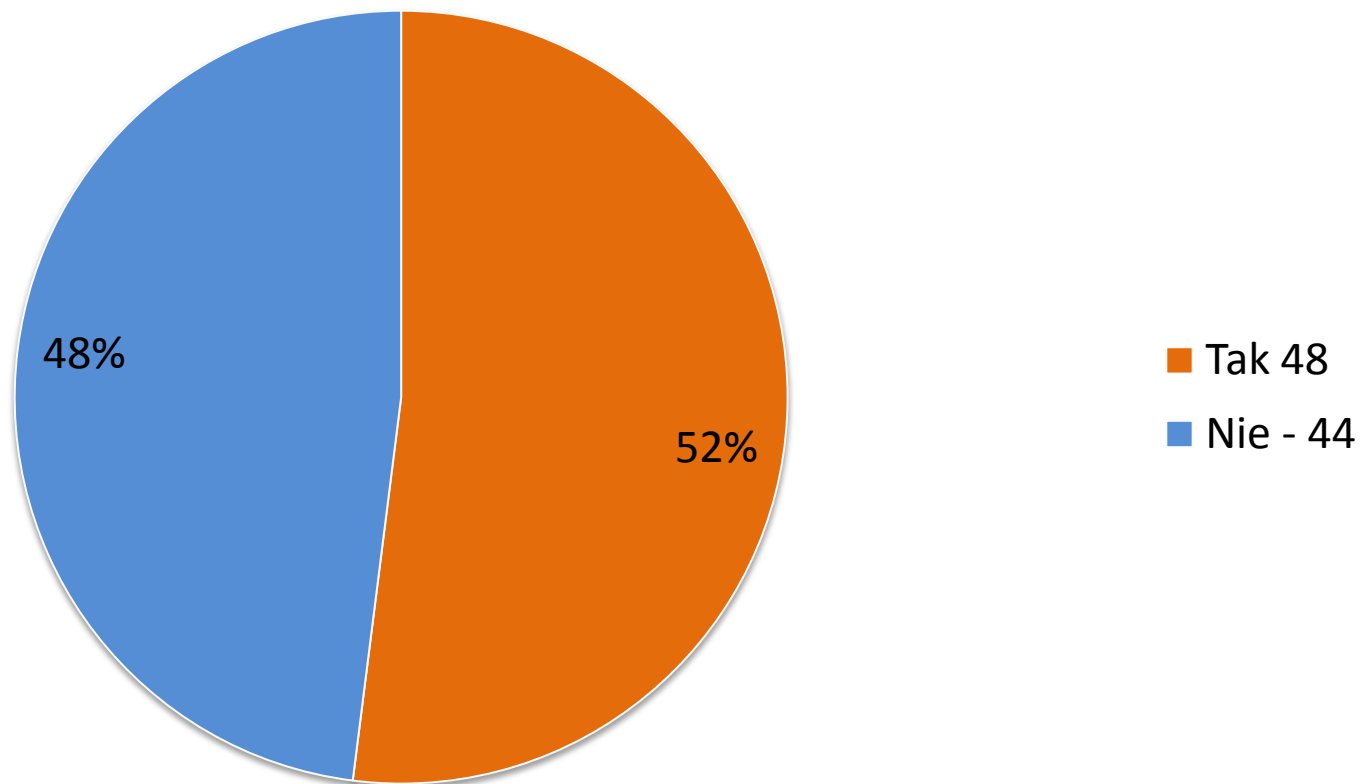
12. Czy zdarzyło Ci się spotkać z osobą poznana przez Internet?

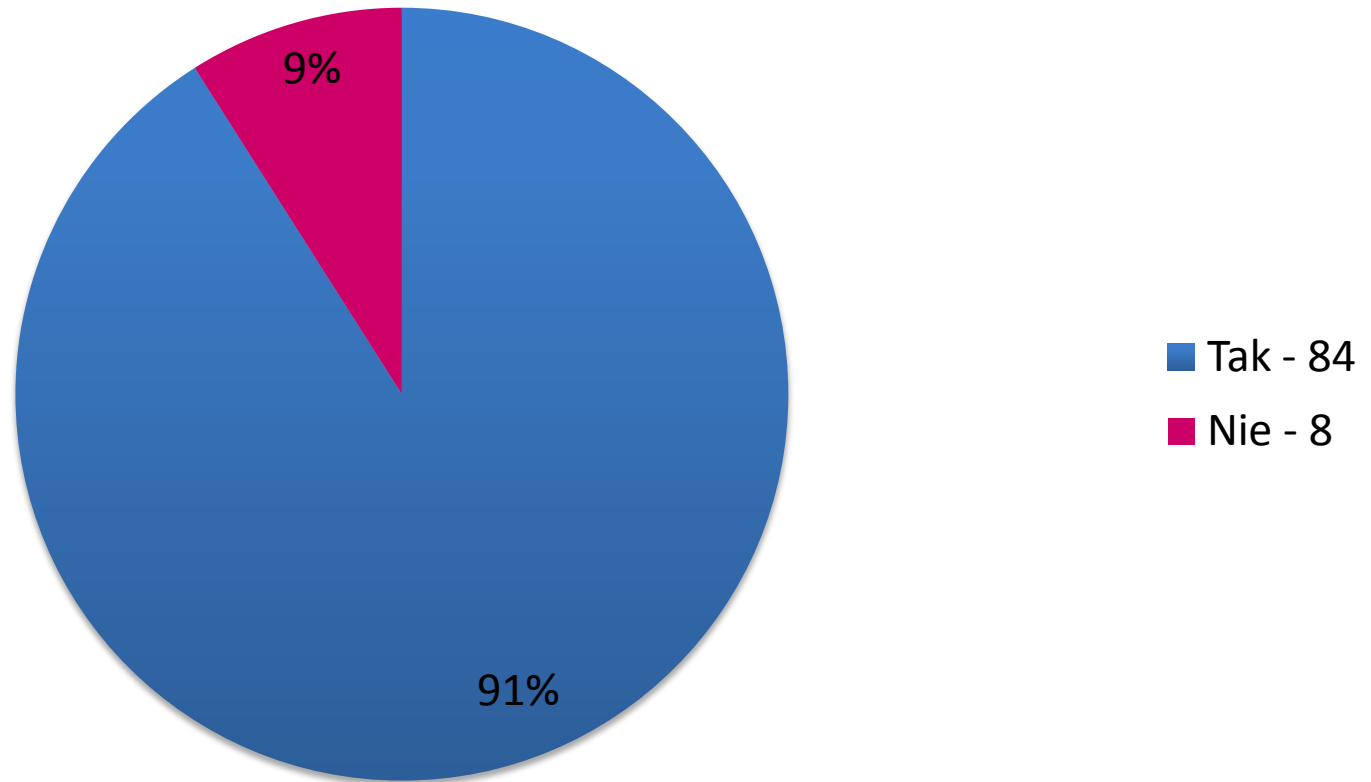
13. Jakie prywatne informacje podawałeś przez Internet?

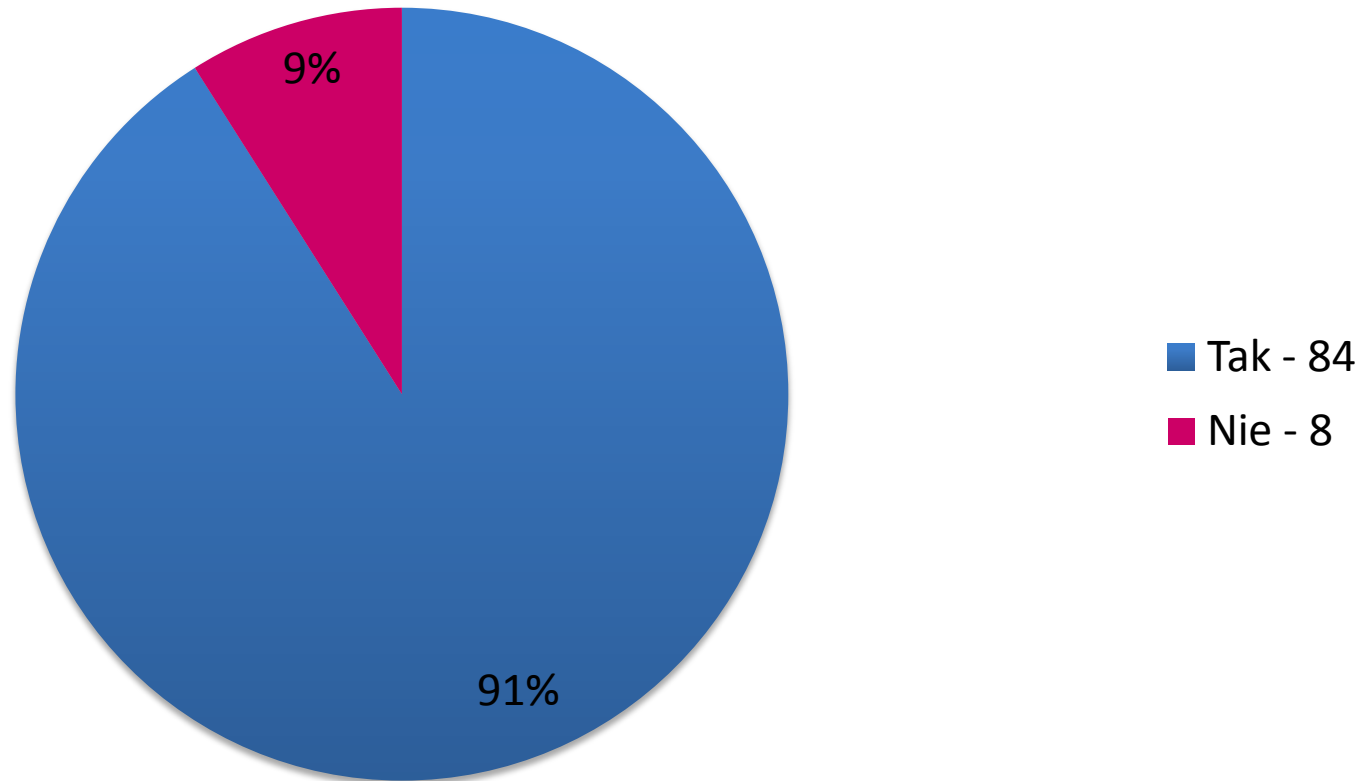
14. Czy według Ciebie częste korzystanie z Internetu może mieć wpływ na ograniczanie realnych kontaktów międzyludzkich.

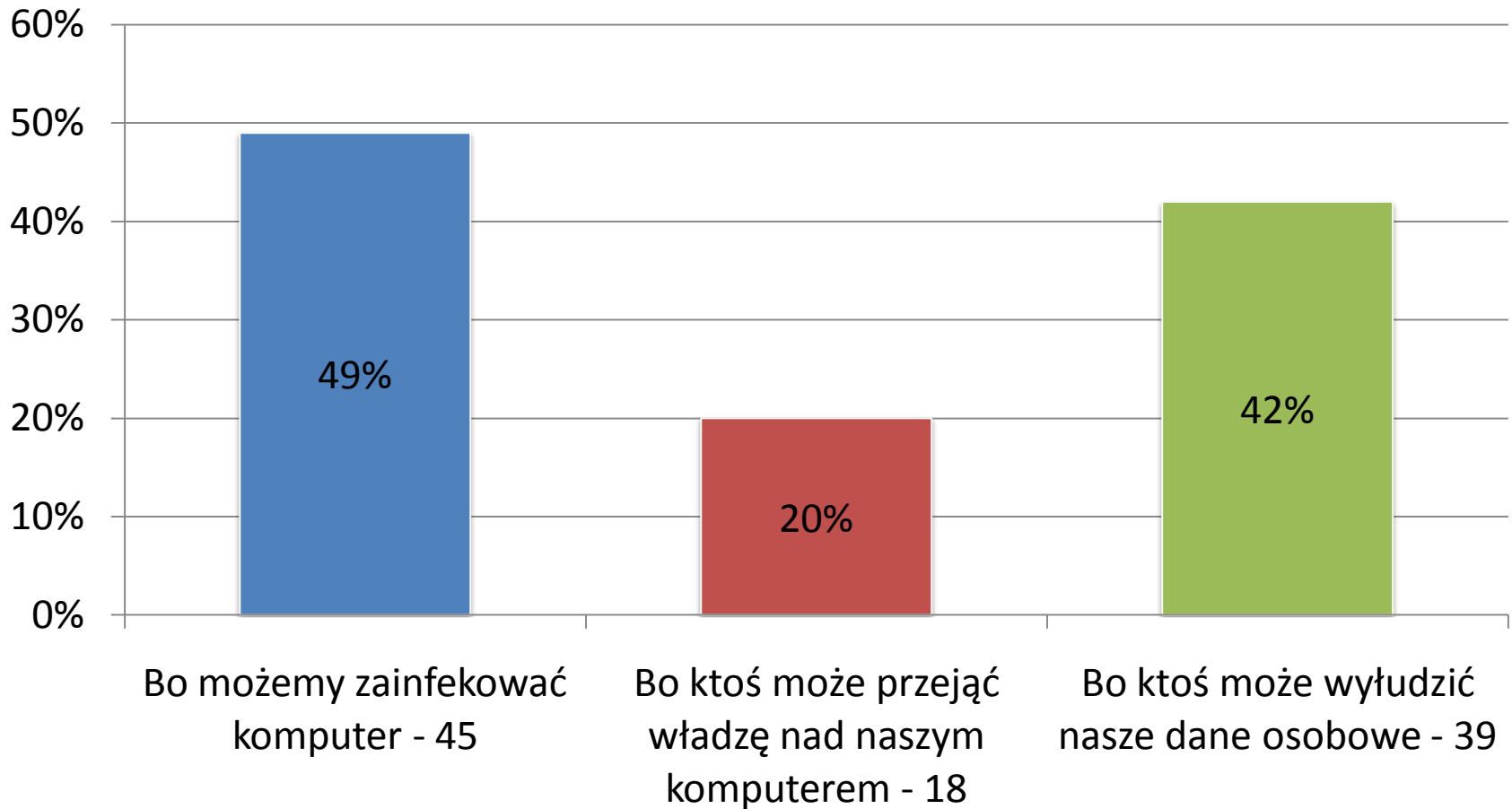
15. Czy wiesz w jaki sposób strzec swoich osobistych informacji w Internecie?

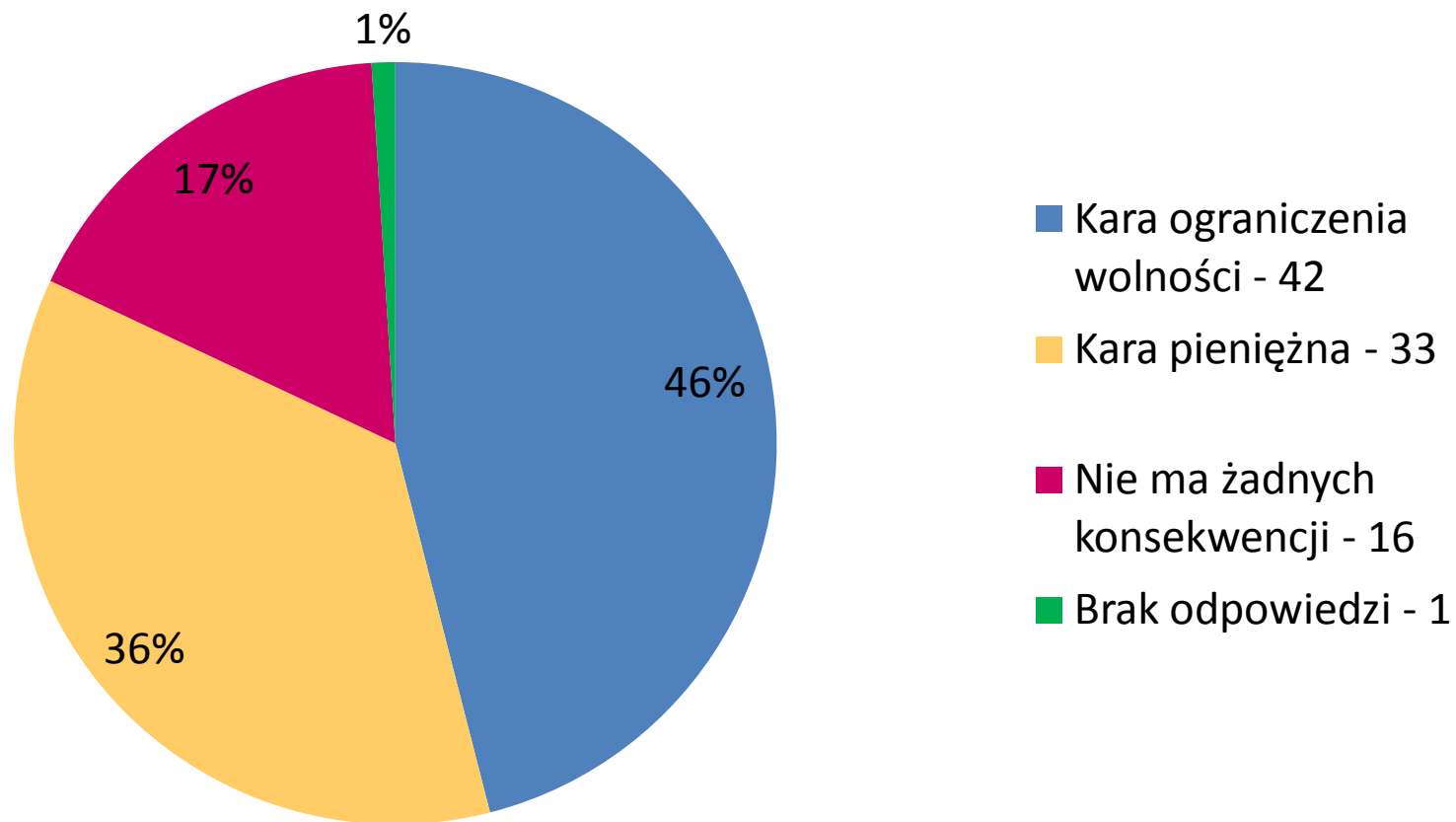
16. Czy wiesz w jaki sposób się logować, by przeglądarki nie zapisywały naszych haseł?

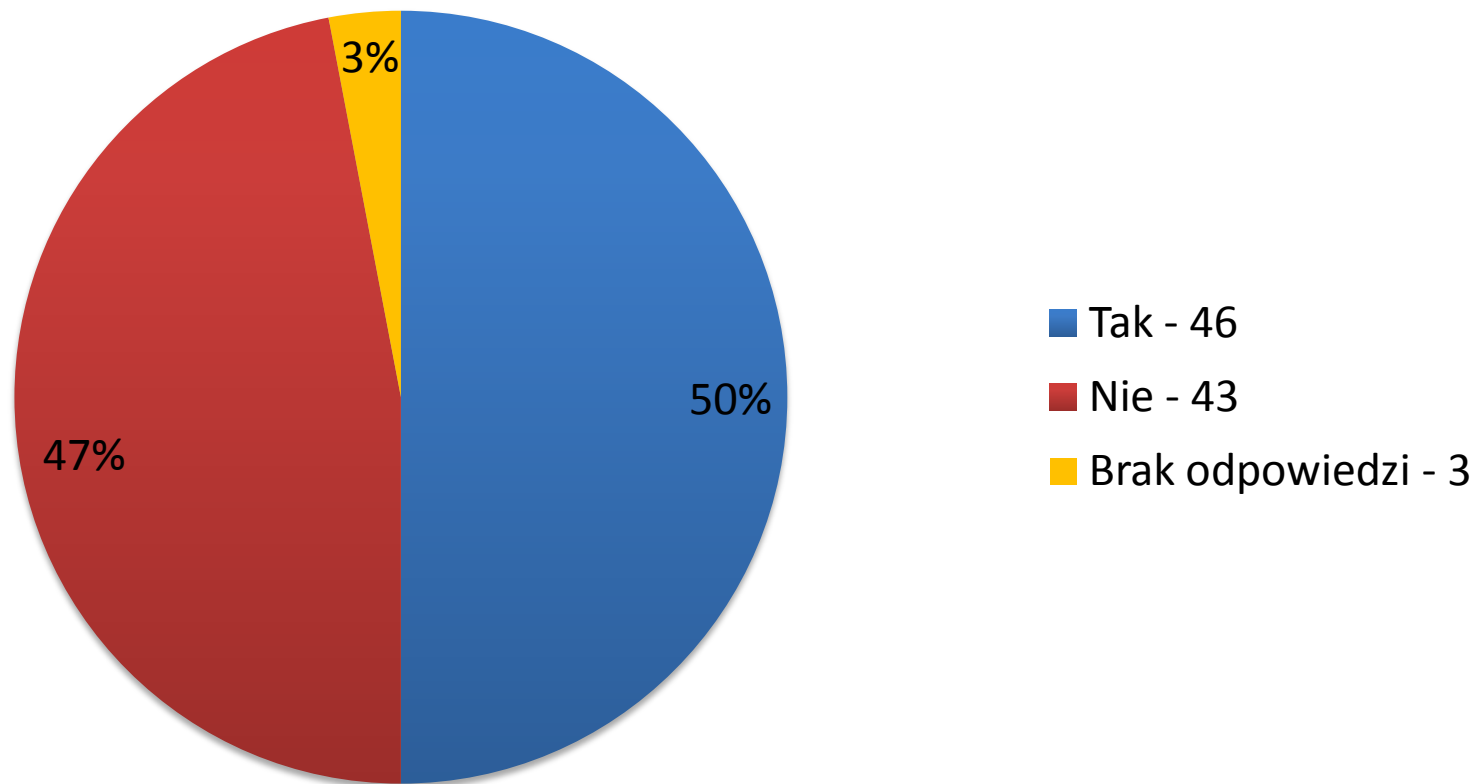
17. Dlaczego nie korzystamy ze stron „podejrzanych” np. oferujących nam łatwą i szybką wygraną?

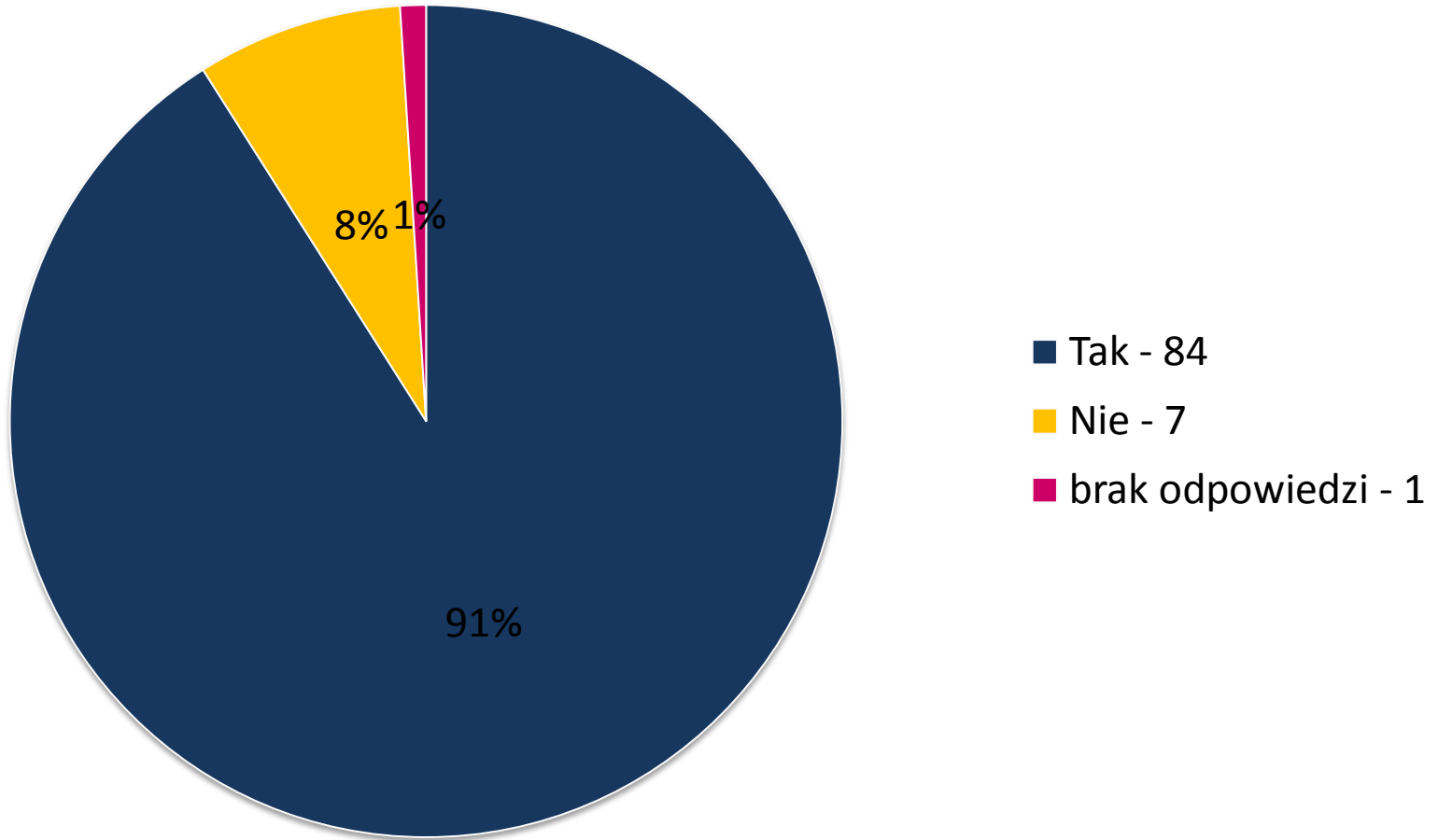
18. Konsekwencje wysyłania obraźliwych plików lub e-maili to:

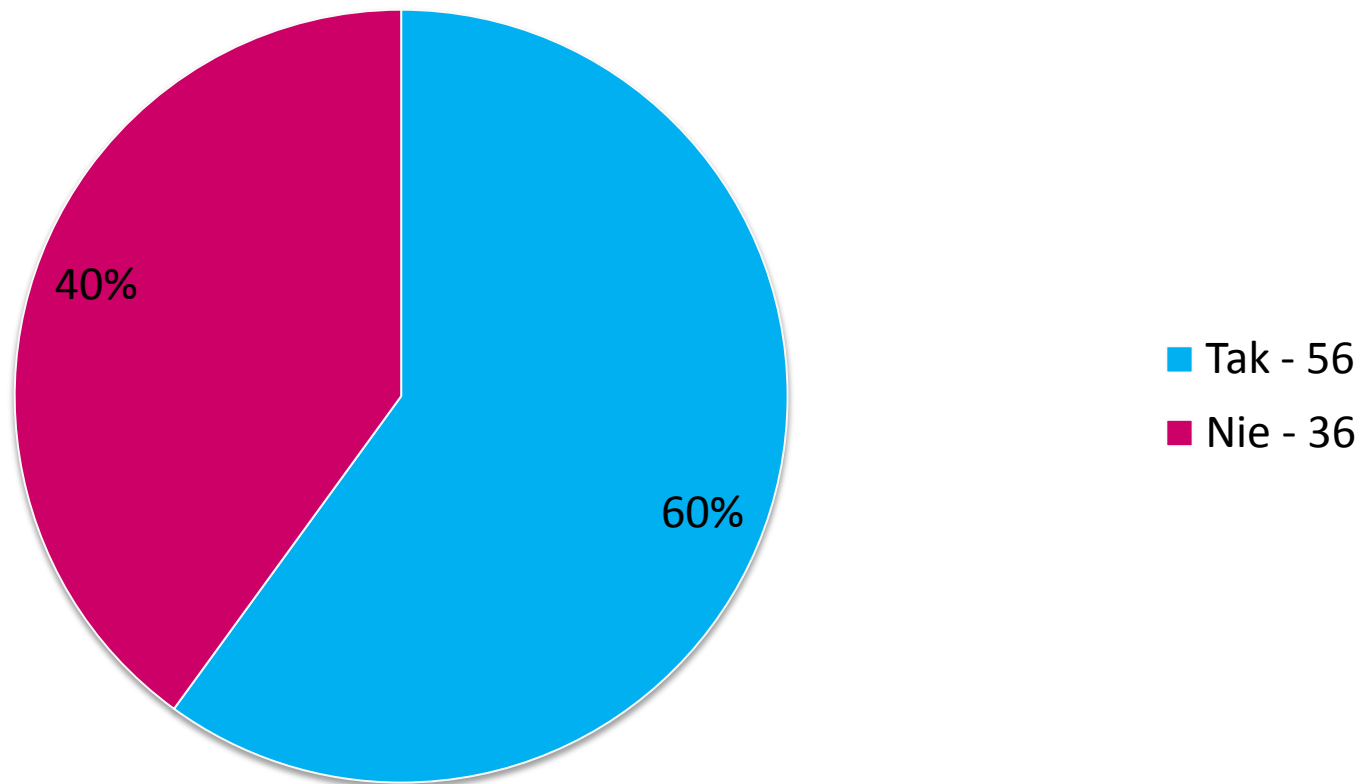
19. Czy korzystając z forum internetowego jesteś anonimowy?

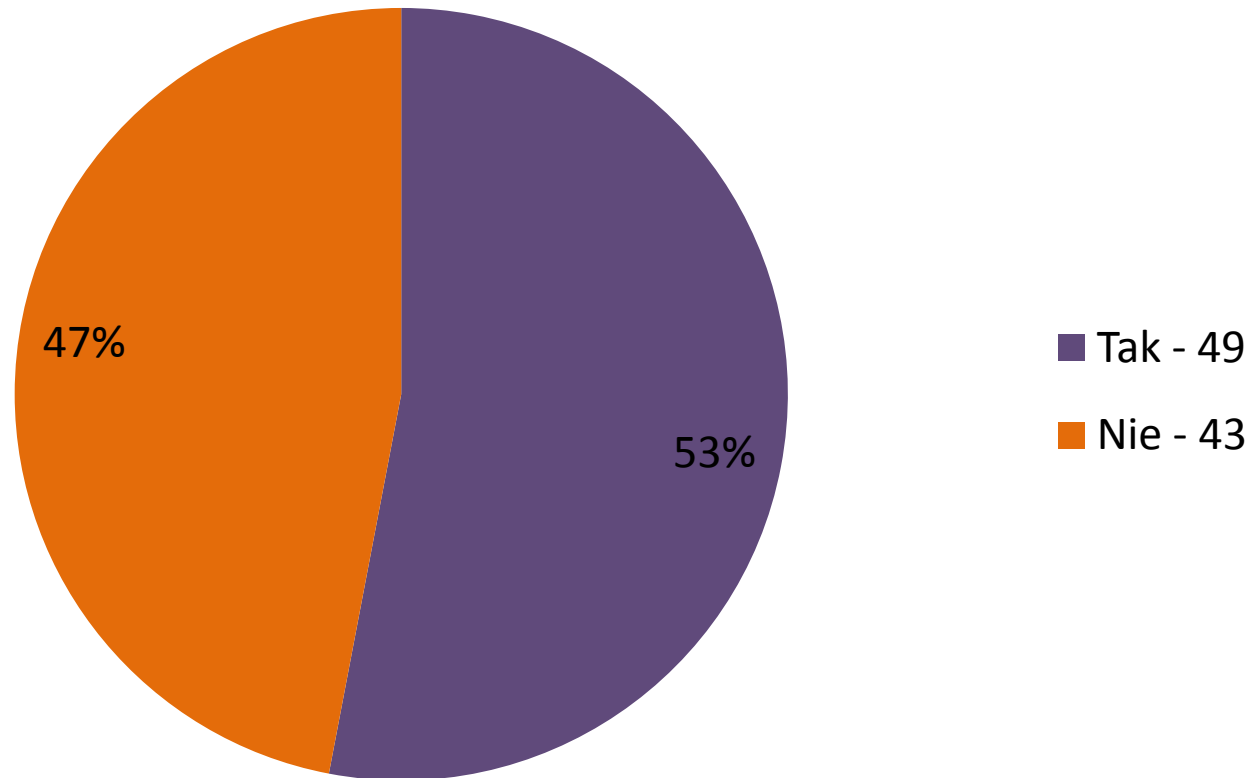
20. Czy masz telefon komórkowy z dostępem do internetu?

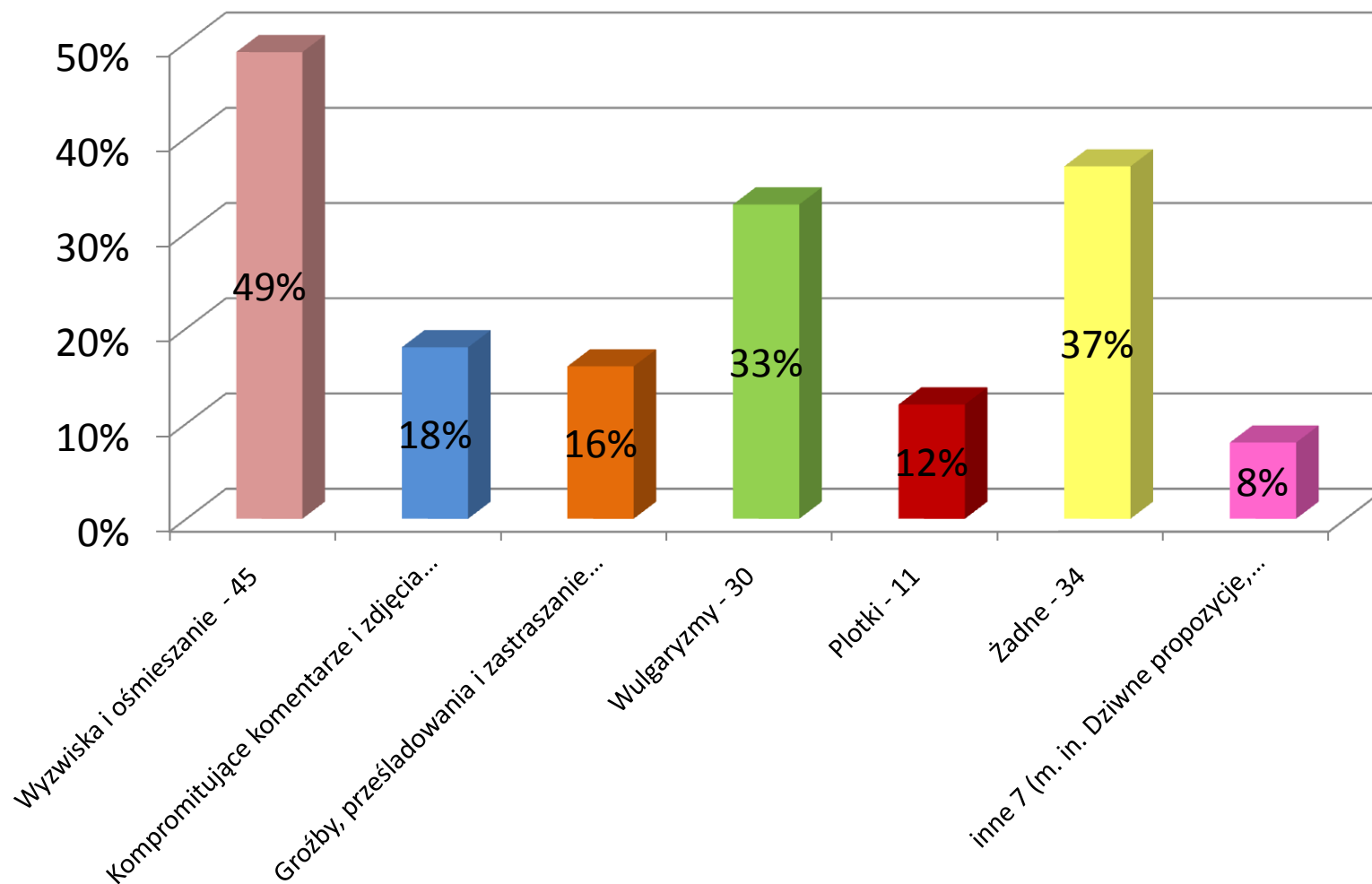
21. Czy masz komputer w swoim pokoju?

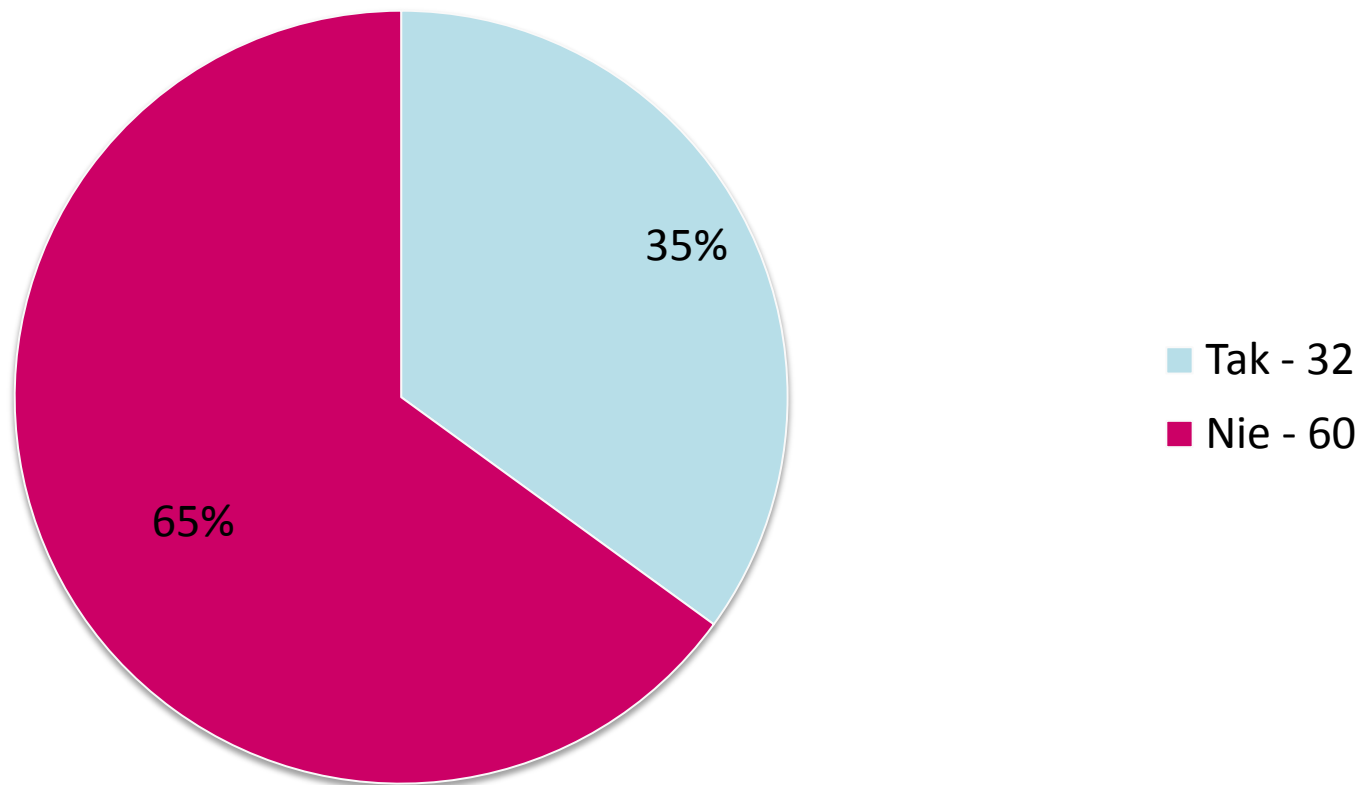
22. Czy spotkałeś/łaś się kiedykolwiek w Internecie z cyberprzemocą?

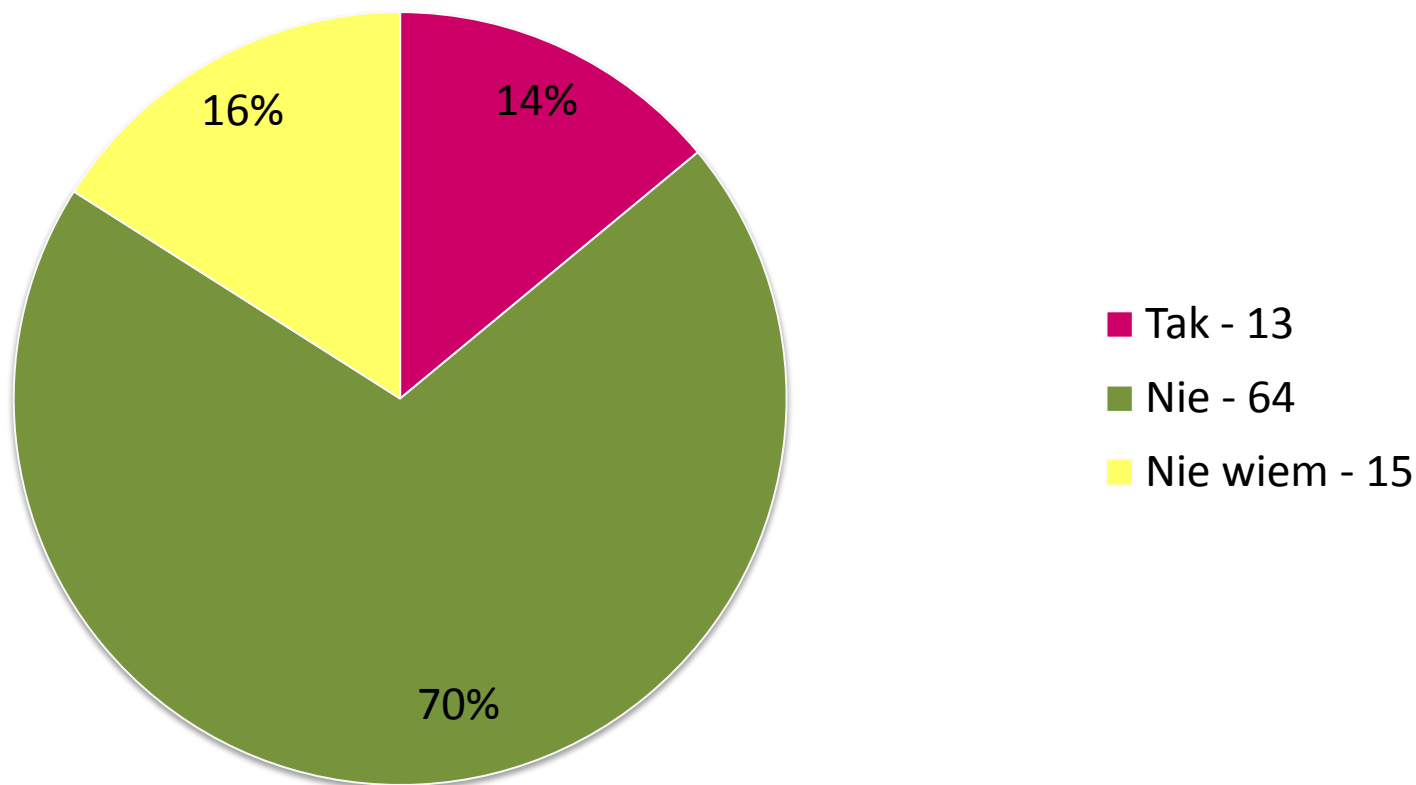
23. Z jakiego rodzaju cyberprzemocą miałeś/łaś do czynienia?

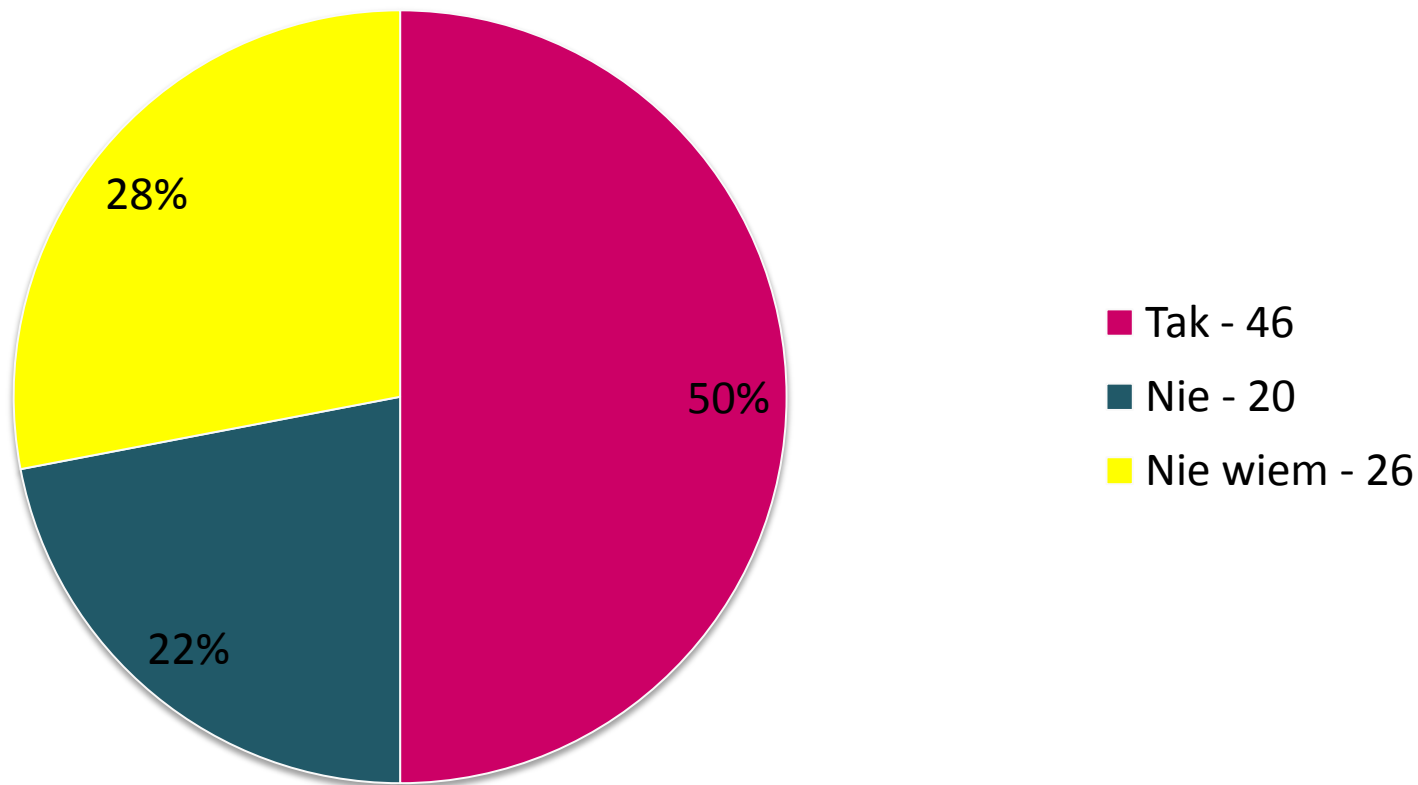
24. Czy rodzice w ogóle rozmawiają z Tobą o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu?

25. Czy uważasz, że cyberprzemoc to tylko głupie, niewinne żarty i zabawa, które nie wyrządzają nikomu krzywdy?

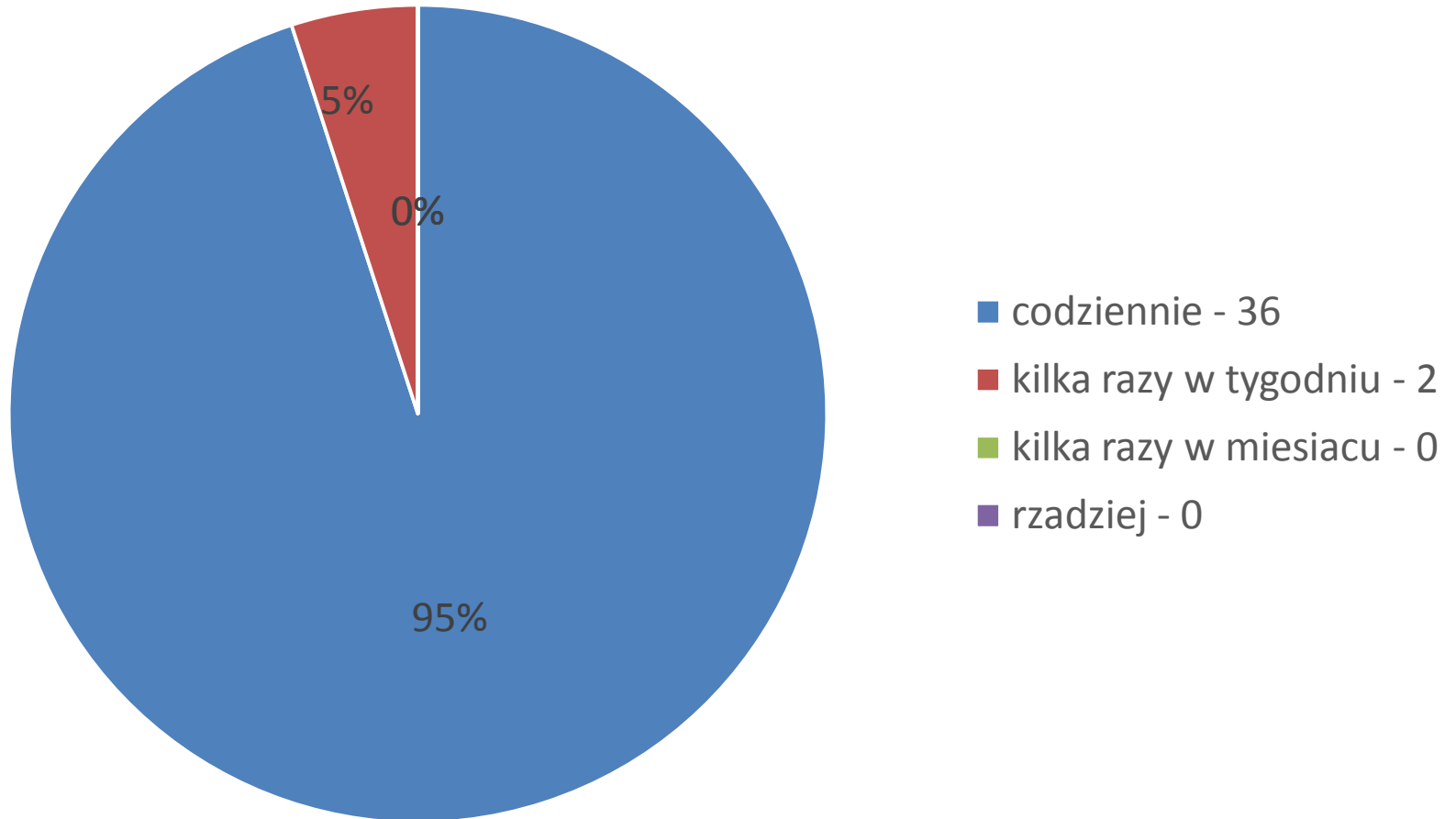

26. Czy uważasz, że w szkole prowadzone są wystarczające działania profilaktyczne dotyczące korzystania z Internetu?

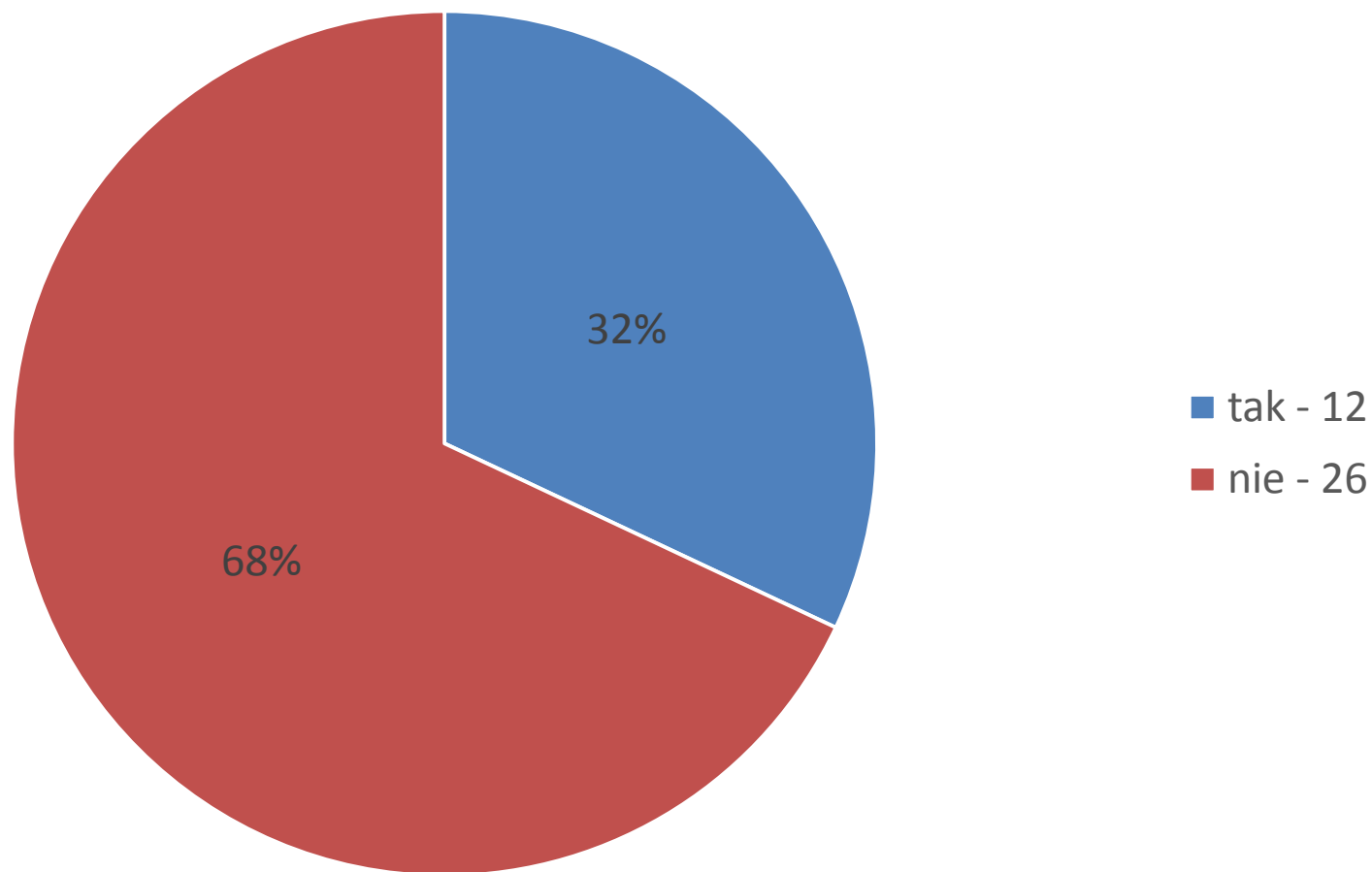

Analiza i wnioski z Ankiety dla rodziców.

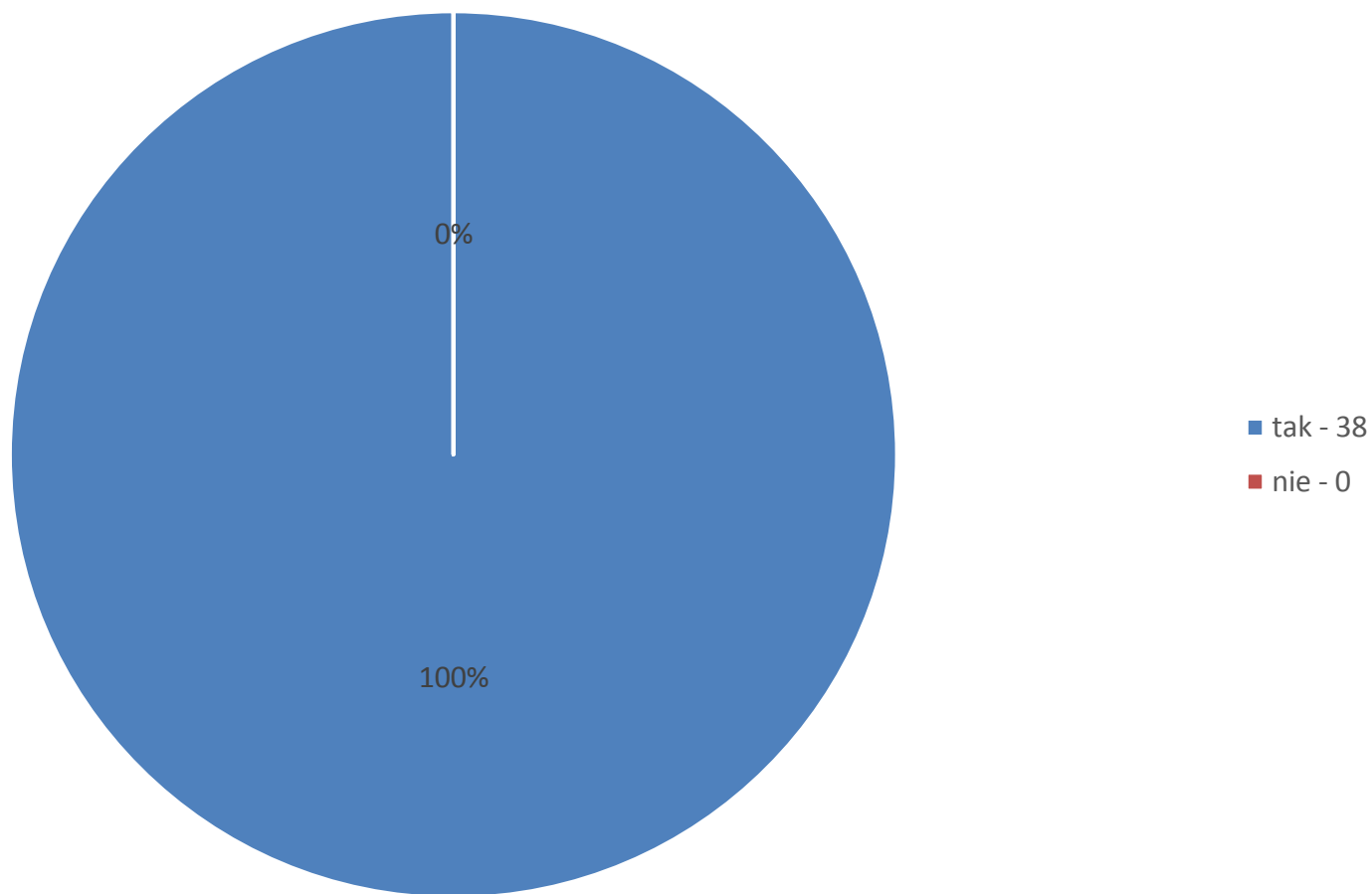
1. Jak często Państwa dziecko korzysta z Internetu?

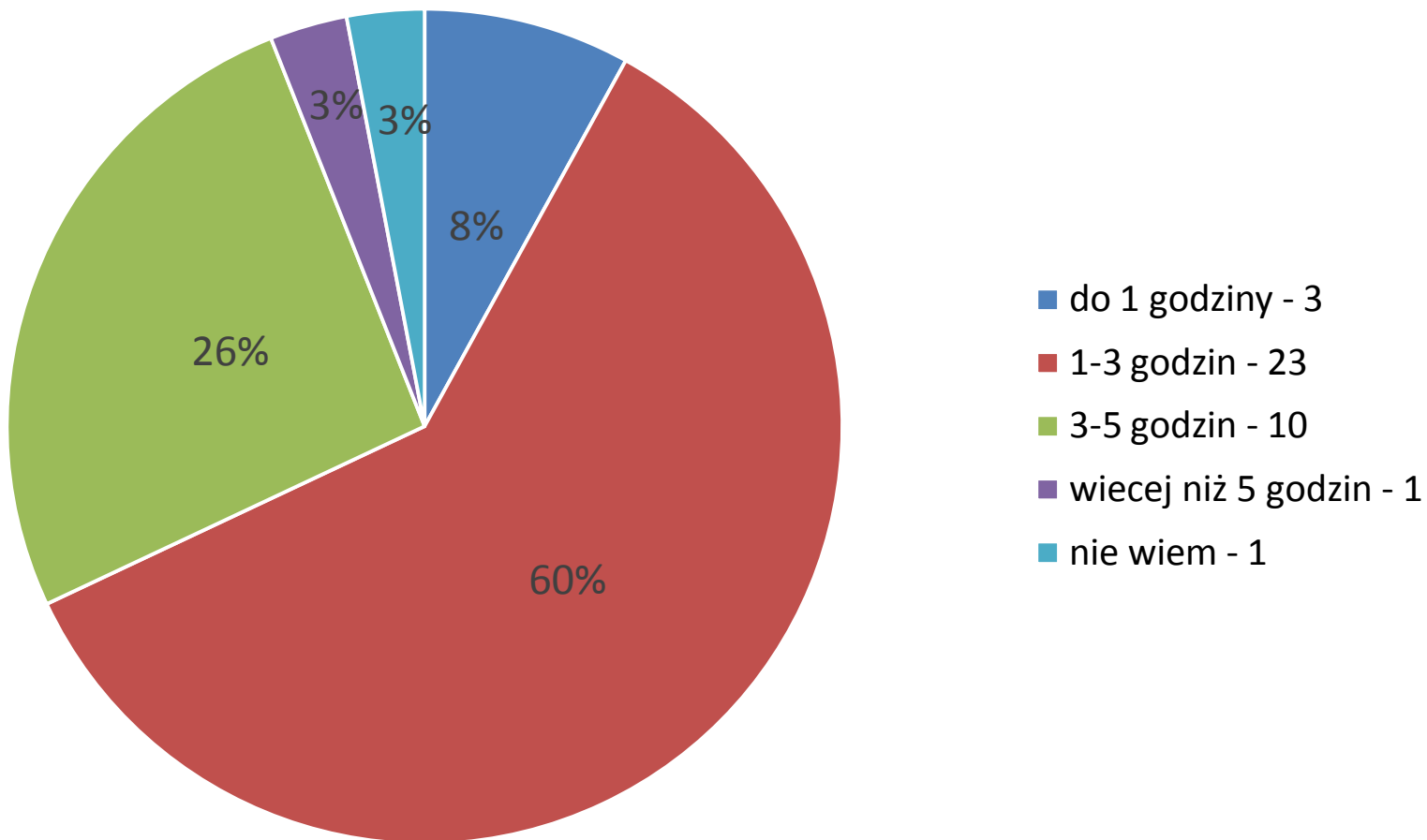
2. Czy Państwa dziecko ma komputer w swoim pokoju?

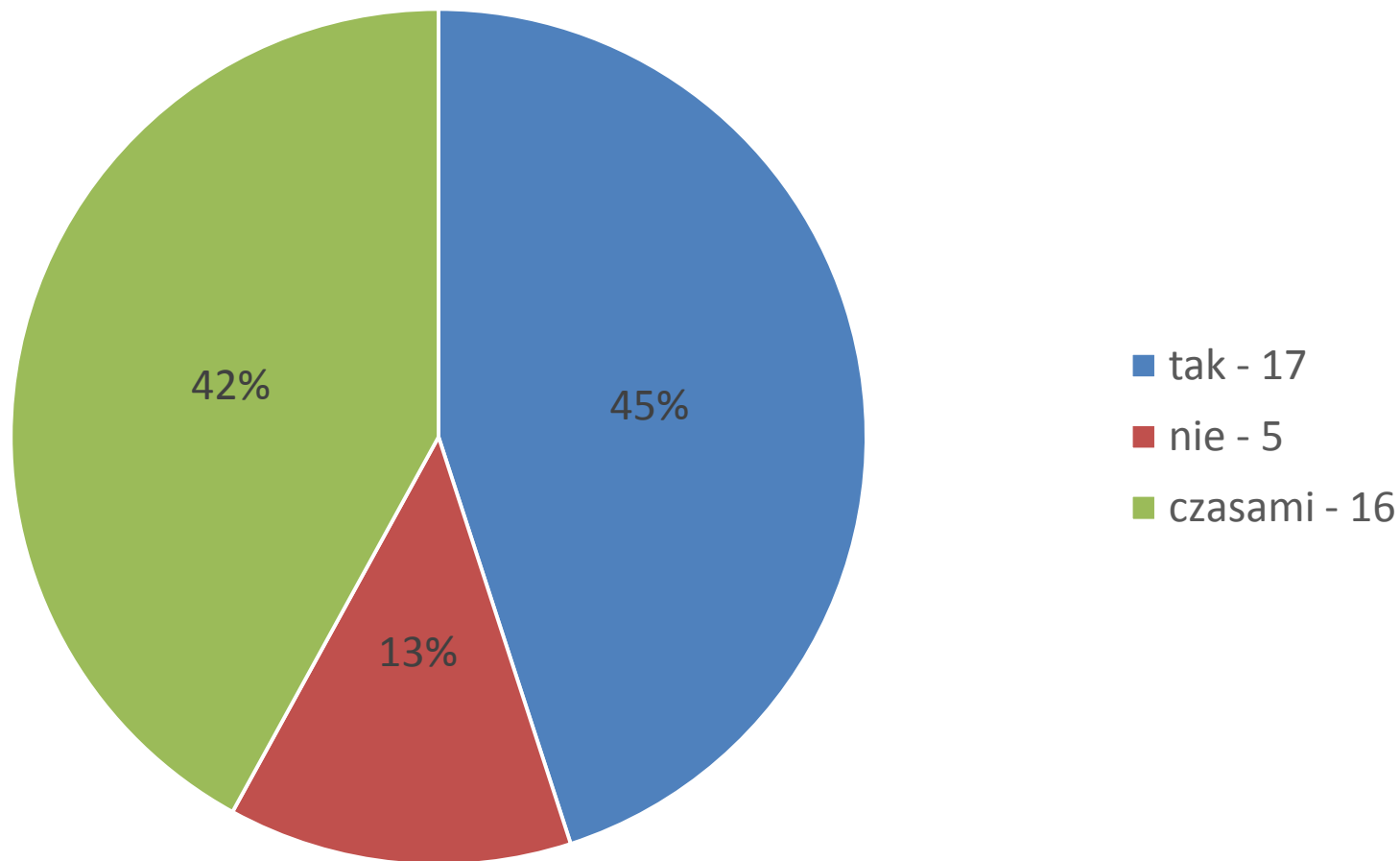
3. Czy Państwa dziecko posiada telefon z dostępem do Internetu?

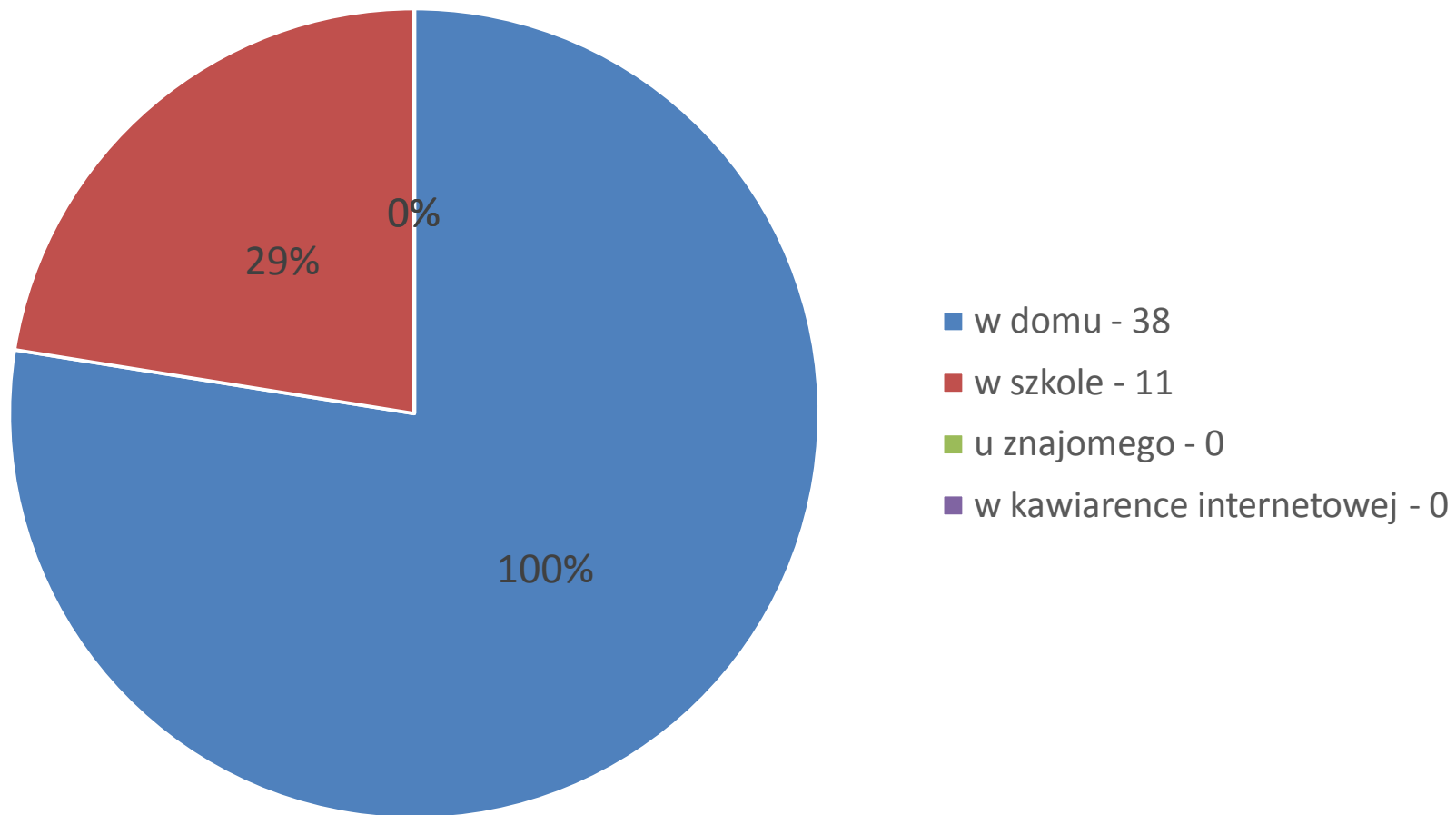
4. Ile czasu dziennie Państwa syn/córka spędza w Internecie?

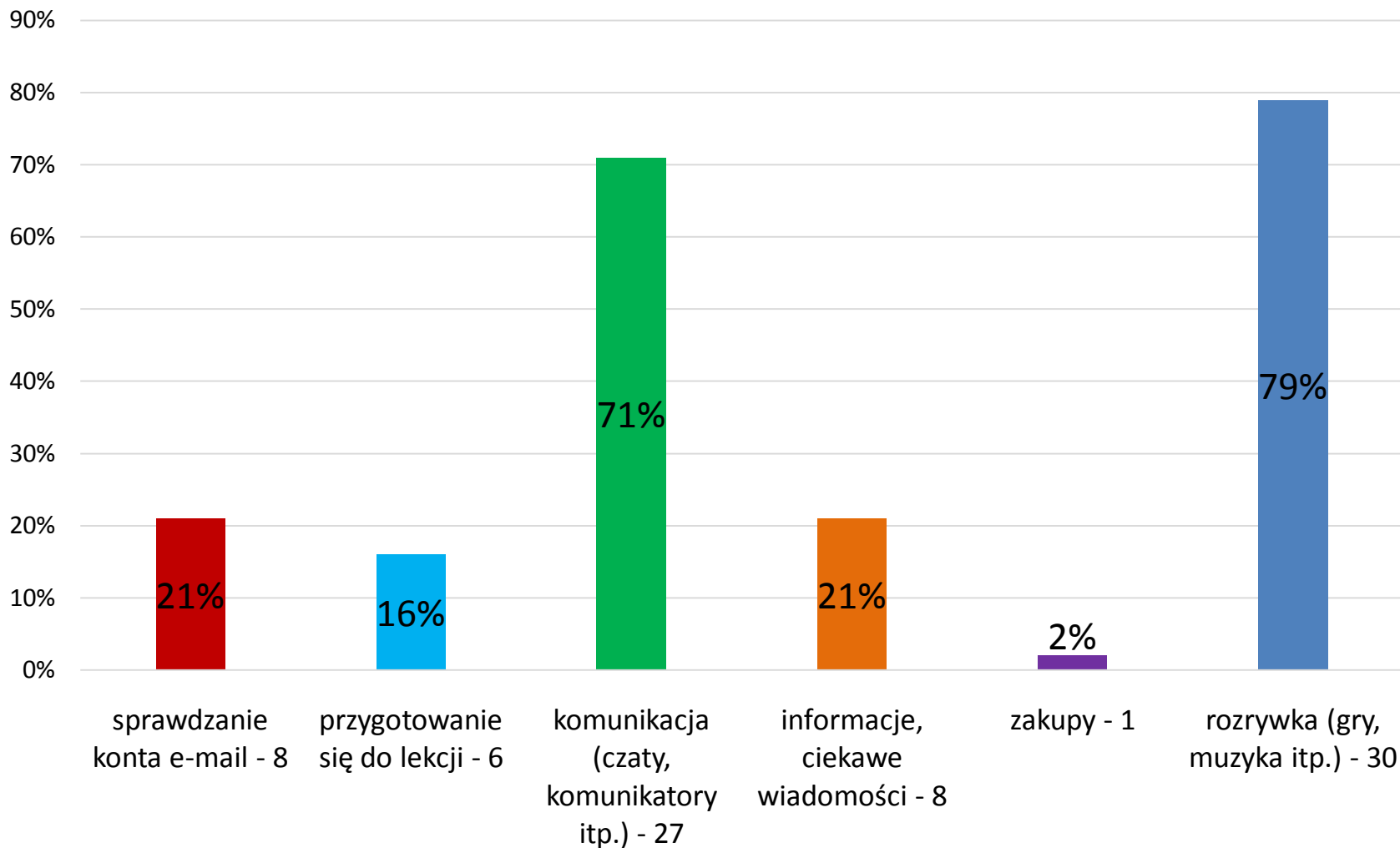
5. Czy interesują się Państwo sposobem spędzania przez dziecko czasu przed komputerem?

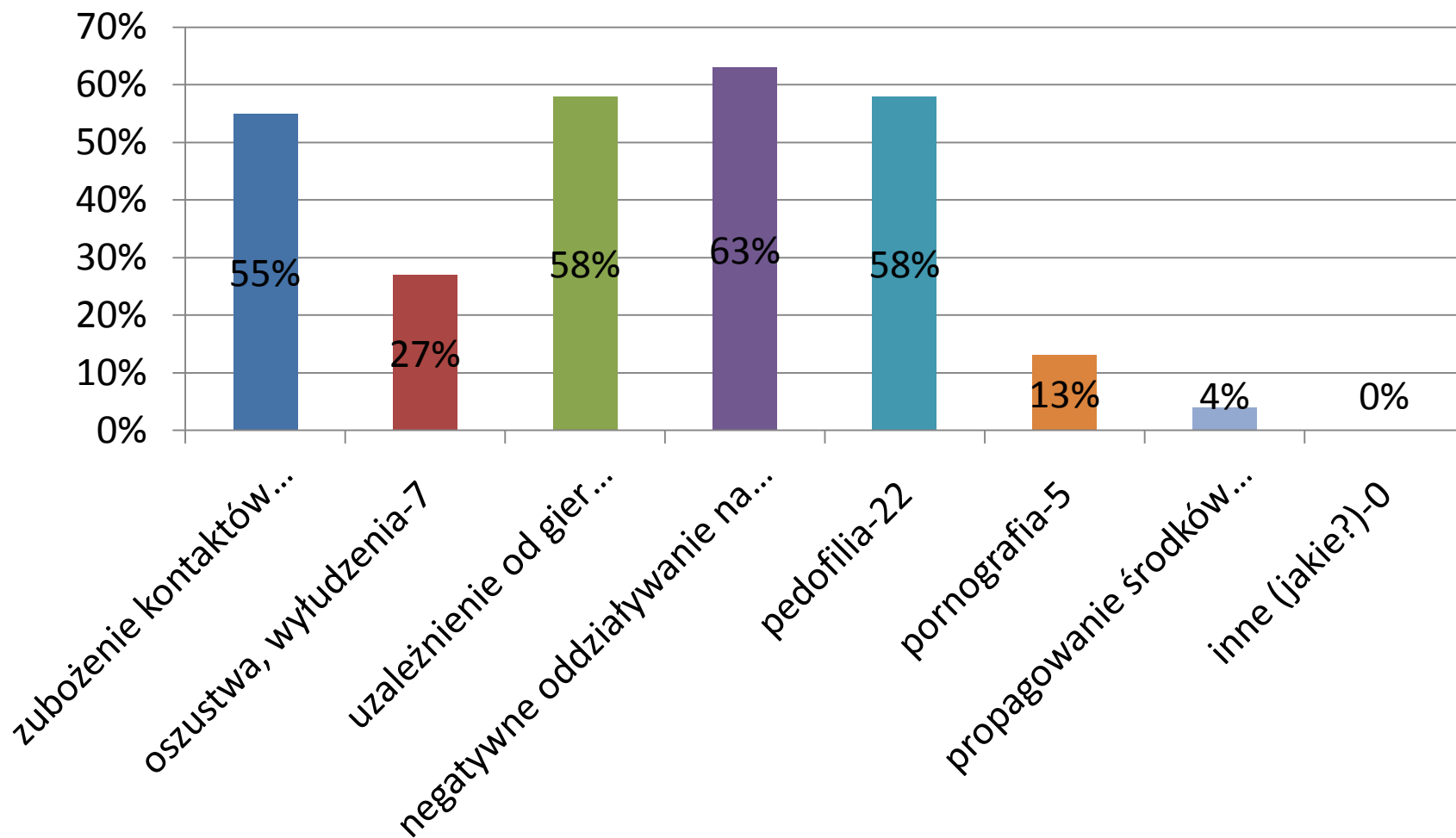
6. Gdzie najczęściej Państwa dziecko korzysta z Internetu?

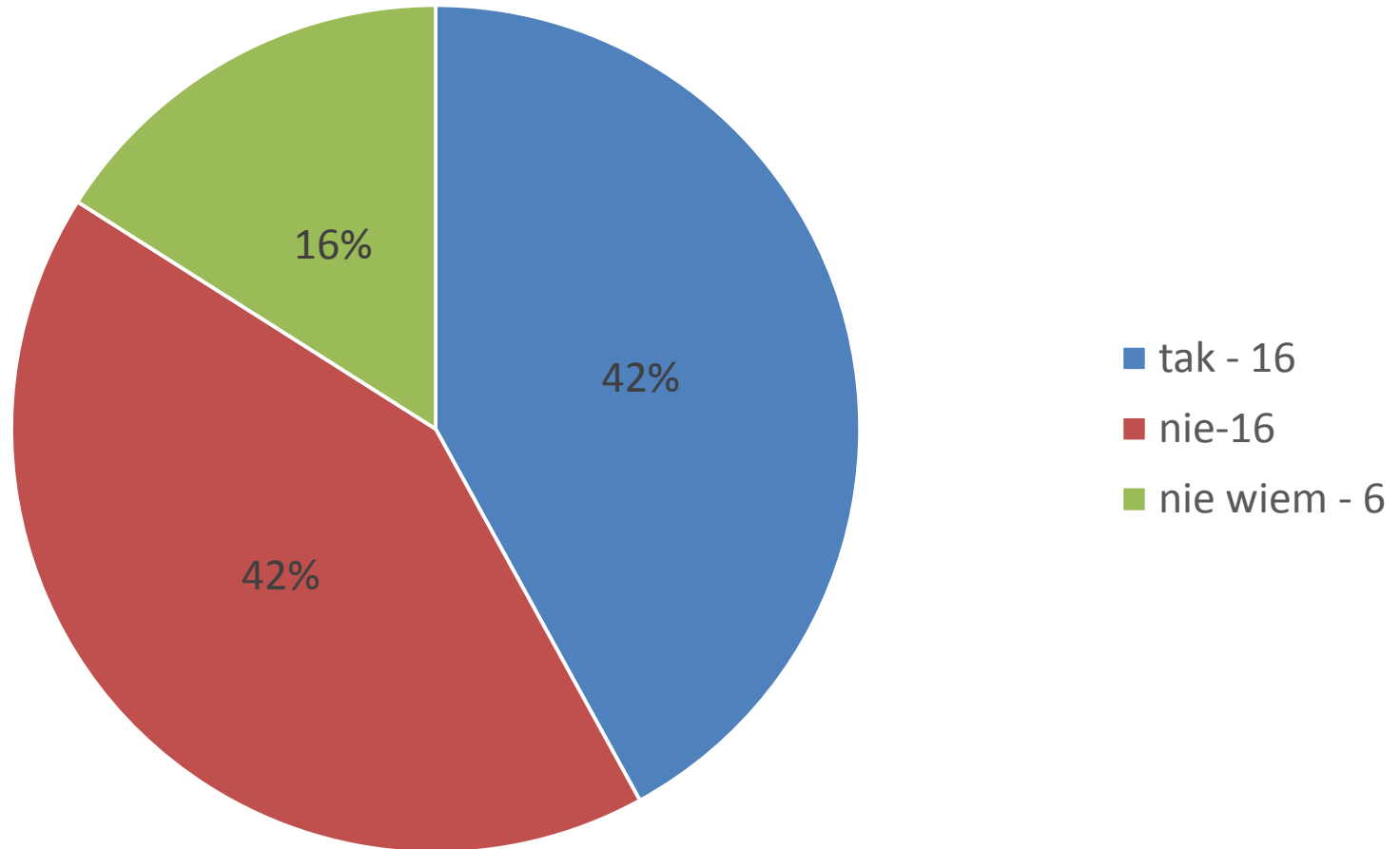
7. W jakim celu Państwa dziecko najczęściej wykorzystuje Internet?

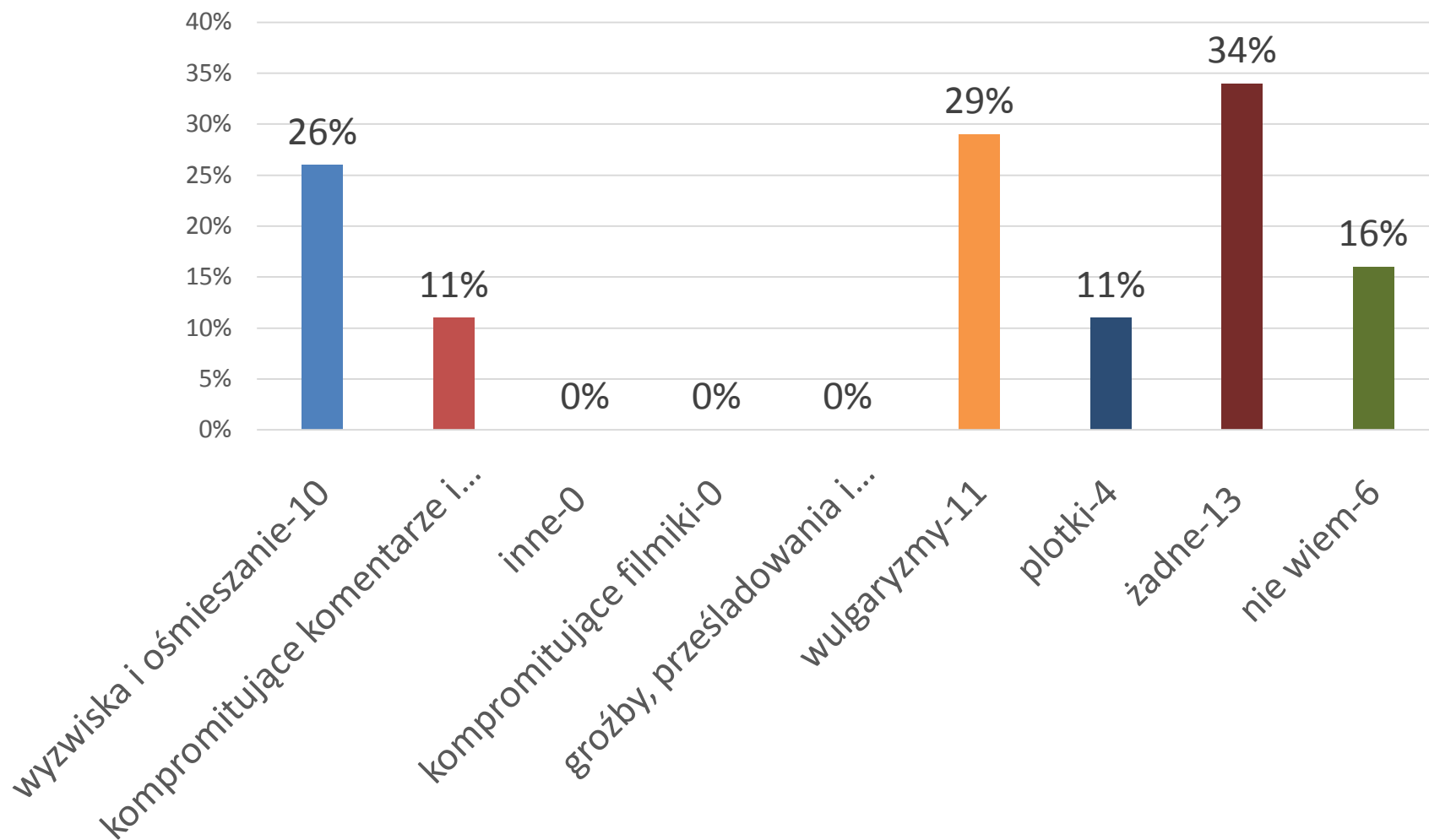
8. Jakich zagrożeń, z którymi mogą się spotkać dzieci w Internecie, obawiają się Państwo najbardziej?

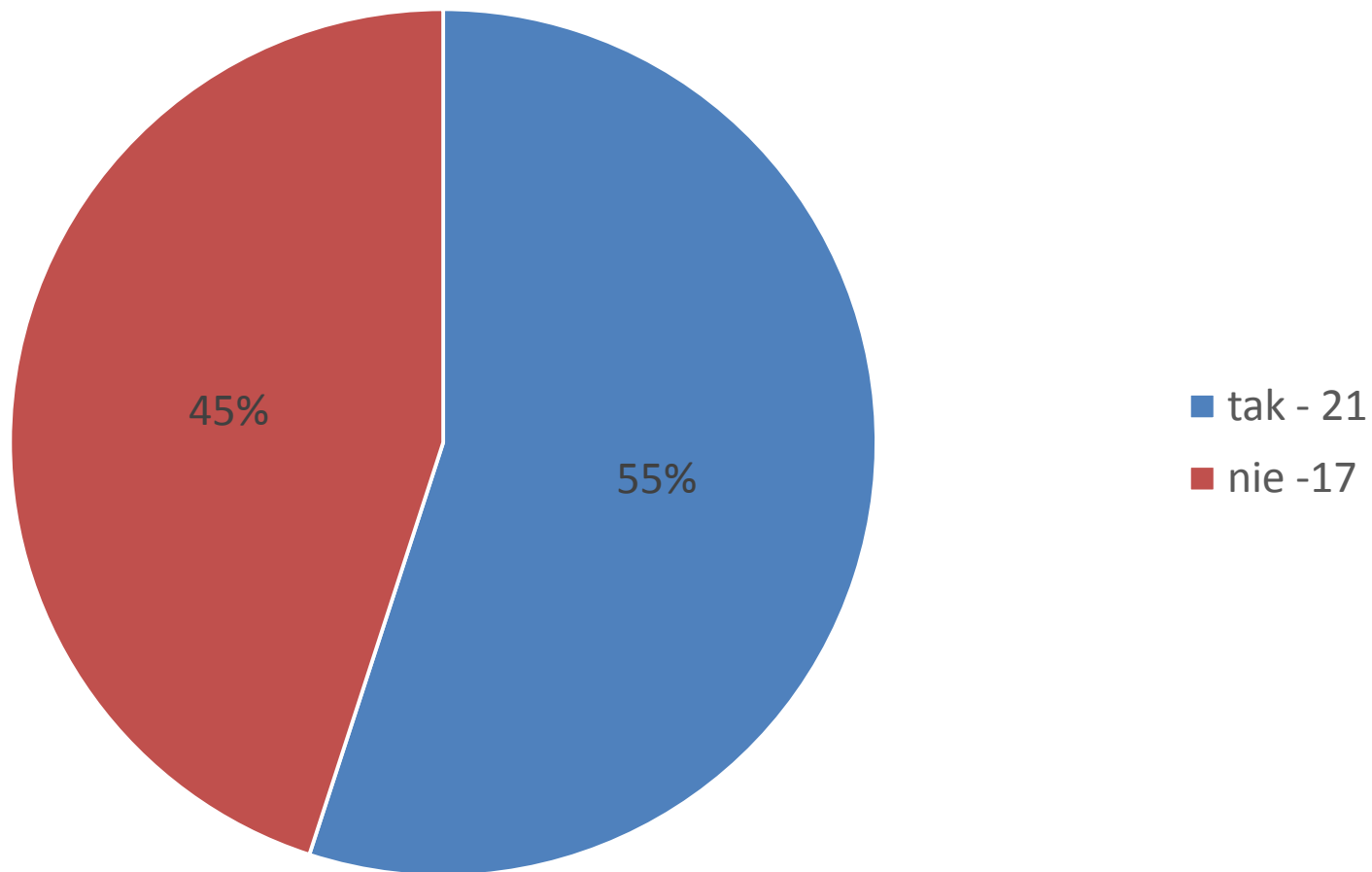
9. Czy Państwa dziecko kiedykolwiek spotkało się w Internecie z przemocą (cyberprzemocą)?

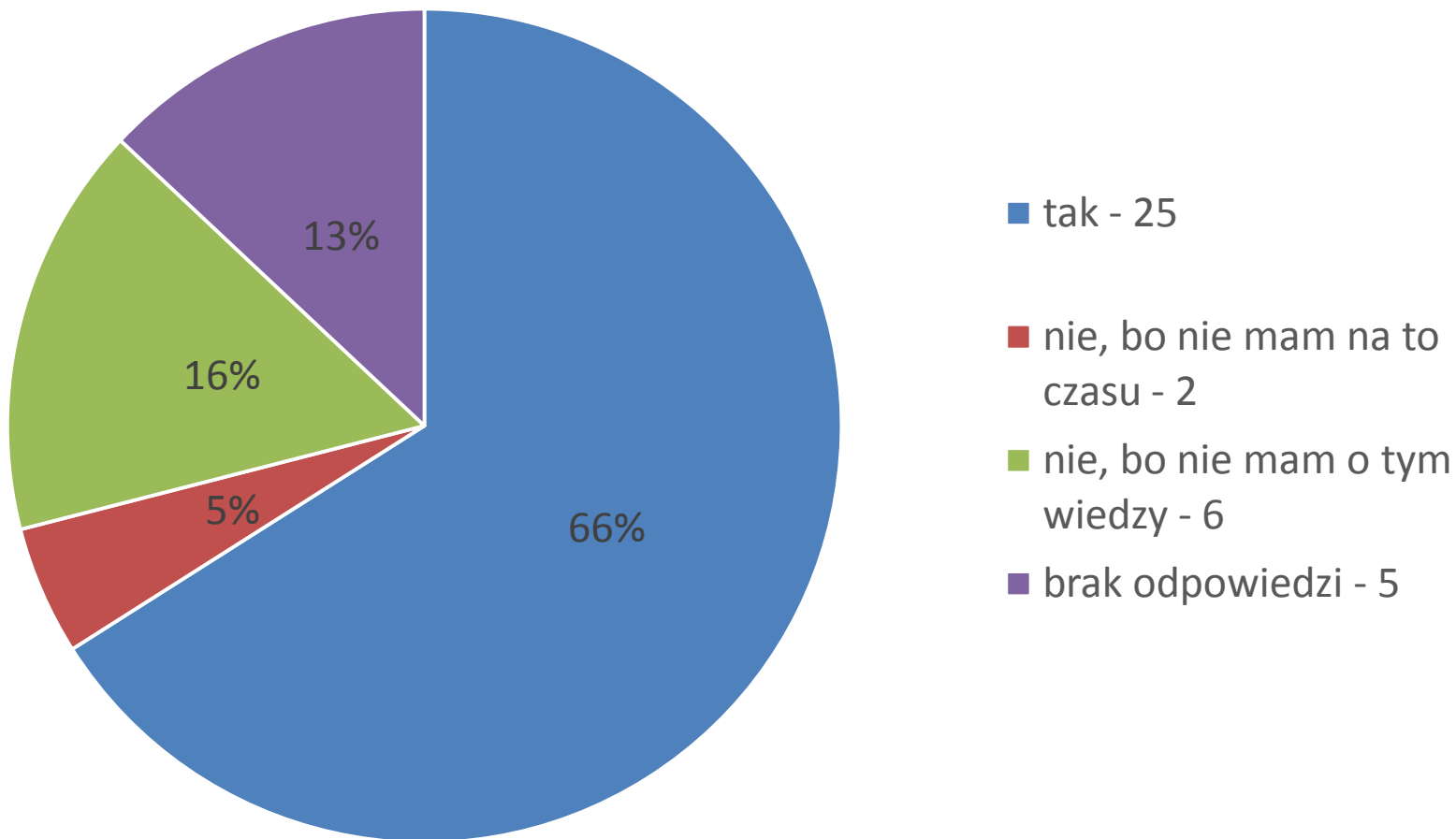
10. Z jakiego rodzaju cyberprzemocą Państwa dziecko miało do czynienia?

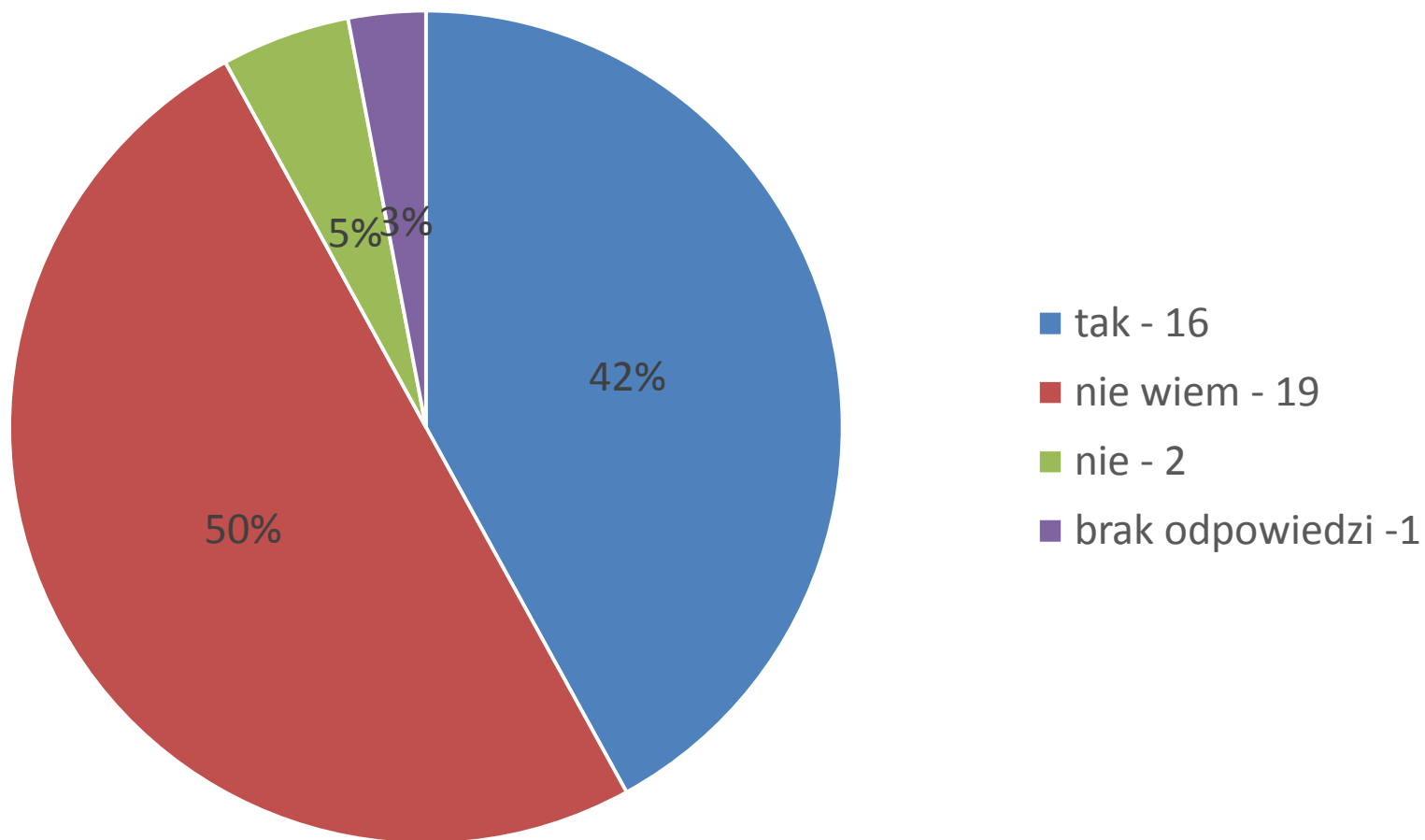
11. Czy Państwa dziecko kiedykolwiek rozmawiało z Wami o przemocy w sieci lub o tym, że jej doświadczyło?

12. Czy Państwo rozmawiacie z dzieckiem o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu?

13. Czy uważacie Państwo, że w szkole do której uczęszcza Państwa dziecko prowadzone są wystarczające działania profilaktyczne dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu?

Analiza Ankiet dla uczniów.

Ewaluacyjne badanie ankietowe odbyło się na przełomie marca i kwietnia 2018 roku. Ankieta dla uczniów składała się z **26 pytań** i skierowana była do losowo wybranych uczniów 7 klas szkoły podstawowej oraz 2 i 3 klas gimnazjalnych. W badaniu wzięło udział **92 uczniów**.

Na pytanie: Ile godzin dziennie spędzasz przed komputerem? 35% uczniów wskazuje na zakres między 1 a 3 godzinami, aż 20% ponad 5 godzin, a 17% twierdzi, że jest to czas od 3 do 5 godzin. Z kolei 20% nie wie ile czasu dziennie spędza przed komputerem, a 8% nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Ponad połowa badanych uczniów (59%) wskazuje, iż priorytetem jeżeli chodzi o cel korzystania z komputera są dla nich gry, 38% wskazuje na komunikatory i pocztę elektroniczną, 37% wykorzystuje go do spędzenia wolnego czasu, a 33% korzysta z niego w celu zdobycia wiedzy. Z kolei 12% wskazuje, iż komputer służy im do dostępu do stron zakazanych, 4% do zawierania znajomości, a 11% wskazało na inne cele.

Spośród ankietowanych 89% dom rodzinny wskazuje jako miejsce, gdzie najczęściej korzystają z Internetu, 9% wskazuje szkołę, a zaledwie 1% korzysta z niego u kolegów. Jedna osoba nie wskazała żadnego miejsca (co stanowi 1% badanych).

Ponad połowa badanych uczniów (55%) uważa, że jest w stanie obyć się bez komputera i Internetu, zaś 36% nie potrafiła by się bez nich obyć. Z kolei 9% podkreśla, że zdecydowanie nie potrafi się obejść bez komputera i Internetu.

Blisko połowa badanych (46%) uważa, że rodzice tylko czasami interesują się sposobem spędzania przez nich czasu przed komputerem, a 22% podaje, że w ogóle się tym nie interesują. Niespełna co trzeci rodzic (30%) interesuje się, jak jego dziecko spędza czas przed komputerem.

Ponad połowa badanych (54%) twierdzi, że rodzice w żaden sposób nie limitują im czasu spędzonego przed komputerem, zaś 41% podaje, że limitują ten czas, 5% nie odniosło się do tego zagadnienia.

Dla 39% badanych wirtualny świat Internetu jest ucieczką od codziennych problemów, dla 27% anonimową rzeczywistością, co piąty badany (20%) uważa jest dla niego sposobem na życie. Z kolei 36% badanych wskazuje na inne znaczenie wirtualnego świata Internetu dla jego życia określając go m. in. światem gier, rozrywką, miejscem spotkań.

Większość badanych (83%) słyszało lub czytało o zagrożeniach związanych z poznawaniem nowych osób przez Internet. Co dziesiąty badany (11%) nie słyszał i nie czytał o takich zagrożeniach, zaś 6% tego nie pamięta.

Ponad połowa badanych uczniów (53%) zawiera znajomości przez Internet, zaś 46% nie zawiera ich w ten sposób. Jedna osoba nie odniosła się do tego zagadnienia (co stanowi 1% badanych).

Spośród badanych uczniów 72% nie zdarzyło się, by będąc na czacie lub gdzieś indziej w Internecie ktoś wbrew ich woli próbował usilnie z nimi rozmawiać, zaś 16% zdarzyło się to kilka razy, a 12% zdarzyło się to tylko raz.

Co trzeciemu badanemu (33%) zdarzyło się wiele razy spotkać z osobą poznaną przez Internet, 17% zdarzyło się to tylko jeden raz, natomiast 45% nigdy się to nie zdarzyło. Do tego zagadnienia nie odniosło się 5% badanych.

Spośród badanych 58% podawało przez Internet innym osobom prywatne informacje takie jak adres e-mail, 47% podawała numer telefonu, 44% zdjęcia, 21% wskazała na adres zamieszkania, a co czwarty badany (25%) nie podawał takich informacji.

Ponad połowa badanych (52%) uważa, że częste korzystanie z Internetu może mieć wpływ na ograniczanie realnych kontaktów międzyludzkich, zaś niespełna połowa (48%) jest przeciwnego zdania.

Większość spośród badanych (91%) wie w jaki sposób strzec swoich osobistych informacji w Internecie, zaś niespełna co dziesiąty badany (9%) tego nie wie.

Również 91% badanych wie w jaki sposób się logować, by przeglądarki nie zapisywały ich haseł, natomiast 9% tego nie wie.

Niespełna połowa badanych (49%) uważa, że korzystanie ze stron „podejrzanych” np. oferujących im łatwość i szybką wygraną może zainfekować komputer, co piąty badany (20%) wskazuje, że ktoś może w ten sposób przejąć władzę nad naszym komputerem, a 31% twierdzi, że ktoś może w ten sposób wyłudzić nasze dane osobowe.

Niespełna połowa spośród badanych (46%) wskazuje karę ograniczenia wolności jako możliwą konsekwencję wysyłania obraźliwych plików lub e-maili, 36% karę pieniężną, a 17% uważa, że nie ma żadnych konsekwencji takiego postępowania. Jedna osoba nie odniosła się do tego zagadnienia (co stanowi 1% badanych).

Połowa badanych (50%) jest przeświadczona o tym, że korzystając z forum internetowego jest się anonimowym, zaś 47% jest przeciwnego zdania. Trzy osoby nie odniosły się do tego zagadnienia (co stanowi 3% badanych).

Większość badanych (91%) posiada telefon komórkowy z dostępem do Internetu, a tylko 8% go nie posiada. Jedna osoba nie odniosła się do tego zagadnienia (co stanowi 1% badanych).

Ponad połowa badanych (60%) ma w swoim pokoju komputer z dostępem do Internetu, zaś 40% w pokoju go nie posiada.

Ponad połowa spośród badanych (53%) spotkała się w Internecie z cyberprzemocą, zaś 47% się z nią nie spotkała.

Na pytanie o rodzaj cyberprzemocy, z którą mieli do czynienia badani wskazują na:

- **wyzywiska i ośmieszanie (49%), wulgaryzmy (33%), kompromitujące komentarze i zdjęcia oraz filmiki (18%), groźby, prześladowanie i zastraszanie (16%), plotki (12%), zaś 8% wskazuje na jeszcze inne rodzaje.**

Z kolei 37% spośród badanych podaje, iż nie miała do czynienia z żadnym rodzajem cyberprzemocy.

Na pytanie o to, czy rodzice rozmawiają z badanymi o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu 65% twierdzi, że nie. Natomiast 35% jest przeciwnego zdania.

Niespełna trzy czwarte badanych (70%) nie uważa, że cyberprzemoc to tylko głupie, niewinne żarty i zabawa, które nie wyrządzają nikomu krzywdy. Przeciwnego zdania jest 14% badanych, a 16% tego nie wie.

Połowa badanych (50%) uważa, że w szkole prowadzone są wystarczające działania profilaktyczne dotyczące korzystania z Internetu, a co piąty badany (20%) jest przeciwnego zdania, zaś co czwarty (26%) tego nie wie.

Analiza Ankiety dla rodziców

Ewaluacyjne badanie ankietowe odbyło się na przełomie marca i kwietnia 2018 roku. Ankieta dla rodziców składała się z **13 pytań** i skierowana była do rodziców uczniów 7 klas szkoły podstawowej oraz 2 i 3 klas gimnazjalnych. W badaniu wzięło udział **38 rodziców**.

Większość badanych rodziców (95%) uważa, że ich dziecko codziennie korzysta z Internetu, zaś 5% deklaruje, że kilka razy w tygodniu. Żaden z rodziców nie wskazał na odpowiedzi: kilka razy w miesiącu oraz rzadziej.

Spośród badanych rodziców 68% podaje, że ich dziecko ma komputer w swoim pokoju, zaś 32% wskazuje, że nie.

Na podobne pytanie zadane badanym uczniom, 60% odpowiedziało, że posiada komputer swoim pokoju, natomiast 40%, że nie.

Z kolei 100% badanych rodziców podało, że ich dziecko posiada telefon z dostępem do Internetu. Wśród badanych uczniów 91% deklarowało posiadanie takiego telefonu, natomiast 8% podała, że nie posiada w telefonie dostępu do Internetu.

Na pytanie o czas spędzany przez dziecko w Internecie 60% rodziców wskazuje na przedział czasowy od 1 do 3 godzin dziennie, 26% wskazuje na 3 do 5 godzin, 8% do 1 godziny, 3% więcej niż 5 godzin, zaś 3% tego nie wie.

Zestawiając powyższe wyniki z badaniami uczniów: 35% z nich wskazało na zakres między 1 a 3 godzinami (tj. o 25% mniej niż rodzice), a 17% twierdziło, że jest to czas od 3 do 5 godzin, 20% wskazało na ponad 5 godzin (aż o 17% więcej niż uczniowie).

Niespełna połowa badanych rodziców (45%) interesuje się sposobem spędzania przez dziecko czasu przed komputerem, 42% czasami się tym interesuje, zaś 13% nie interesuje się tym.

Zestawiając powyższe wyniki z badaniami uczniów: 30% z nich uważa, że rodzice interesują się sposobem spędzania przez nich czasu przed komputerem (tj. o 15% mniej niż rodzice), 46% uważa, że czasami się tym interesują, zaś 22% twierdzi, że rodzice nie interesują się tym wcale (tj. o 9% więcej niż rodzice).

Wszyscy badani rodzice (100%) uważa, że ich dziecko najczęściej korzysta z Internetu w domu, 29% wskazuje również na szkołę.

Zdaniem 79% rodziców ich dzieci najczęściej wykorzystują Internet do rozrywki takiej jak: gry, muzyka. Z kolei 71% uważa, że dzieci wykorzystują Internet do komunikacji (za pośrednictwem czatów, komunikatorów). Co piąty rodzic (21%) wskazuje na wykorzystywanie Internetu przez dzieci do poszukiwania wiadomości, ciekawych informacji oraz do sprawdzania kont e-mail. Natomiast 16% rodziców uważa, że ich dzieci najczęściej wykorzystują Internet, w celu przygotowania się do lekcji, 2% wskazuje na zakupy przez Internet.

**Zestawiając powyższe wyniki z badaniami uczniów:
(59%)z nich wskazuje, iż priorytetem jeżeli chodzi o cel korzystania z komputera są dla nich gry (tj. o 20% mniej niż rodzice), 38% wskazuje na komunikatory i pocztę elektroniczną, 37% wykorzystuje go do spędzenia wolnego czasu, a 33% korzysta z niego w celu zdobycia wiedzy. Z kolei 12% wskazuje, iż komputer służy im do dostępu do stron zakazanych, 4% do zawierania znajomości, a 11% wskazało na inne cele.**

Na pytanie: *Jakich zagrożeń, z którymi mogą się spotkać dzieci w Internecie, obawiają się Państwo najbardziej?*

Rodzice odpowiedzieli następująco:

- **negatywnego oddziaływania na psychikę 63%;**
- **uzależnienia od gier sieciowych 58%;**
- **pedofilii 58%;**
- **zubożenia kontaktów międzyludzkich 55%;**
- oszustw, wyłudzeń 7%;
- pornografii 13%;
- propagowania środków odurzających 4%.

Według 42% rodziców ich dziecko spotkało się w Internecie z cyberprzemocą, tyle samo (42%) twierdzi, że ich dziecko się z nią nie spotkało. Natomiast 16% rodziców tego nie wie.

Na pytanie: *Z jakiego rodzaju cyberprzemocą Państwa dziecko miało do czynienia?* Rodzice odpowiedzieli następująco:

- wyzwiska i ośmieszanie 26%;**
- wulgaryzmy 29%;**
- kompromitujące komentarze i zdjęcia 11%;**
- plotki 11%.**

Z kolei 13% rodziców twierdzi, że ich dziecko nie miało do czynienia z żadnym rodzajem cyberprzemocy, a 16% nie wie czy się spotkało z jakimkolwiek jej rodzajem.

Ponad połowa badanych rodziców (55%) twierdzi, że ich dziecko rozmawiało z nimi o przemocy w sieci lub o tym, że jej doświadczyło, zaś 45% nie rozmawiało na ten temat.

O zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu rozmawia ze swoim dzieckiem 66% rodziców, 16% nie rozmawia, gdyż nie ma o tym wiedzy, natomiast 5% nie rozmawia, gdyż nie ma na to czasu. Pięć osób nie odniosło się do tego zagadnienia (co stanowi 5% badanych).

**Zestawiając powyższe wyniki z badaniami uczniów:
na podobne pytanie zadane uczniom 65% z nich twierdzi, że rodzice nie rozmawiają z nimi o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu, zaś 35% jest przeciwnego zdania.**

Połowa badanych rodziców (50%) deklaruje, że nie wie czy w szkole, do której uczęszcza ich dziecko prowadzone są wystarczające działania profilaktyczne dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu (28% uczniów uważa podobnie), zaś 2% uważa że są one niewystarczające. Z kolei 42% uważa, że takie działania są prowadzone i są one wystarczające (50% uczniów uważa że są wystarczające). Jedna osoba nie odniosła się do tego zagadnienia (co stanowi 3% badanych).

Analiza wywiadów z nauczycielami – wychowawcami, nauczycielem – informatykiem oraz pedagogami szkolnymi.

Z wywiadu przeprowadzonego z nauczycielem – informatyki wynika, iż na zajęciach informatyki, w ramach podstawy programowej oraz w ramach realizacji Szkolnego programu wychowawczo – profilaktycznego omawiane są następujące treści:

- bhp pracy z komputerem,
- bezpieczne funkcjonowanie w sieci, w tym przede wszystkim bezpieczne korzystanie z mediów społecznościowych,
- umiejętne i bezpieczne posługiwanie się komputerem i telefonem komórkowym,

- kształtowanie umiejętności komunikowania się z obcymi (w bezpośrednim kontakcie oraz przez Internet i multimedia),
- zapobieganie zagrożeniom związanym z korzystaniem z Internetu, komputera, telefonu komórkowego,
- Problematyka przechwytywania danych, wykorzystywanie danych (tzw. „pożeracze danych”).

Ponadto nauczyciele **informatyki** inicjują działania w zakresie odpowiedzialnego korzystania z sieci, poprzez angażowanie uczniów do samodzielnego wyszukiwania informacji na temat odpowiedzialności prawnej za cyberprzemoc.

Z wywiadu przeprowadzonego z nauczycielami – wychowawcami klas wynika, iż na godzinach wychowawczych w ramach realizacji Szkolnego programu wychowawczo – profilaktycznego omawiane są następujące treści:

- bezpieczne funkcjonowanie w sieci, w tym przede wszystkim bezpieczne korzystanie z mediów społecznościowych,
- umiejętne i bezpieczne posługiwaniu się komputerem i telefonem komórkowym,
- komunikacja w sieci,
- netykiety – zasady dobrego wychowania w sieci,
- zalety i wady Internetu,

- kształtowanie umiejętności komunikowania się z obcymi (w bezpośrednim kontakcie oraz przez Internet i multimedia),
- zapobieganie zagrożeniom związanym z korzystaniem z Internetu, komputera, telefonu komórkowego,
- przeciwdziałanie cyberprzemocy,
- agresja i przemoc w sieci,
- odpowiedzialność za cyberprzemoc,
- pornografia.

Ponadto nauczyciele wychowawcy prezentują na godzinach wychowawczych filmy edukacyjne na temat bezpieczeństwa w sieci, czasami w ramach pracy w grupach tworzą scenki sytuacyjne na temat bezpiecznego korzystania z sieci, w szczególności z mediów społecznościowych. Swoje działania dokumentują w dzienniku elektronicznym.

Z wywiadu przeprowadzonego z pedagogami szkolnymi wynika, iż w ramach realizacji Szkolnego programu wychowawczo – profilaktycznego omawiają z uczniami problematykę analogiczną do przedstawionej przez nauczycieli – wychowawców. Działania te realizują w ramach prelekcji i pogadanek. W ramach pracy w grupach angażują uczniów do wypracowania zasad bezpiecznego korzystania z Internetu. Ponadto prezentują filmy edukacyjne na temat bezpieczeństwa w sieci. W analizowanym obszarze współpracują z Ogniwem ds. Nieletnich i Patologii KPP w Otwocku. W indywidualnych rozmowach pedagogizują uczniów oraz rodziców, w zakresie profilaktyki uzależnień.

W ramach dodatkowych działań dotyczących bezpieczeństwa dzieci w sieci na szkolnej stronie internetowej w zakładce „Pedagog” prowadzona jest edukacja rodziców oraz uczniów w kwestii bezpieczeństwa w Internecie. Zamieszczono tam m. in. kodeks bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z Internetu i telefonów komórkowych oraz informacje o tym, czym jest cyberprzemoc i jak się przed nią chronić.

Pedagodzy szkolni widzą potrzebę:

- **zintensyfikowania współpracy z lokalną Policją, w celu włączenia jej w działania, w obszarze bezpieczeństwa w Internecie, poprzez organizację warsztatów oraz prelekcji dla uczniów oraz rodziców;**
- **włączenia szkoły do dostępnych ogólnopolskich programów profilaktycznych, skierowanych do uczniów, nauczycieli oraz rodziców, co mogło by się przyczynić do podniesienia kompetencji wszystkich wymienionych grup w zakresie bezpiecznego korzystania z cyberprzestrzeni oraz reagowania na zagrożenia;**
- **rozważenia podniesienia kompetencji informatycznych grona pedagogicznego, w celu podniesienia jakości profilaktyki cyberprzemocy jak również zwiększenia efektywności pracy nauczycieli z użyciem nowoczesnych technologii informatycznych.**

Z wywiadu przeprowadzonego z pedagogami szkolnymi oraz na podstawie analizy dokumentacji prowadzonej w szkole wynika, że w bieżącym roku szkolnym odnotowano kilka przypadków agresji elektronicznej, podobnie jak w latach ubiegłych. Wobec osób będących sprawcami cyberprzemocy wyciągnięto konsekwencje statutowe oraz prawne (skierowano sprawy na Policję oraz do Sądu Rodzinnego).

WNIOSKI:

- 1. Spośród badanych uczniów 20% spędza przed komputerem powyżej 5 godzin dziennie, a 17% czas od 3 do 5 godzin dziennie, większość z nich posiada komputer z dostępem do Internetu w swoim pokoju oraz telefon komórkowy z dostępem do Internetu.**
- 2. Głównym powodem korzystania z komputera są dla uczniów gry oraz kontakty z rówieśnikami za pośrednictwem mediów społecznościowych, co potwierdzają również rodzice.**
- 3. Większość uczniów korzysta z Internetu w domu, co daje rodzicom możliwość kontroli treści, do jakich mają dostęp.**
- 4. Niepełna połowa rodziców interesuje się sposobem spędzania czasu przez swoje dziecko przed komputerem i często rodzice nie limitują im czasu spędzanego w Internecie, nie wiedzą zatem jakie treści trafiają do ich dzieci.**
- 5. Dla wielu uczniów wirtualny świat Internetu jest ucieczką od codziennych problemów, co może świadczyć o braku prawidłowych więzi w rodzinie.**
- 6. Większość uczniów zna zagrożenia wynikające z poznawania nowych osób przez Internet, a mimo to ponad połowa z nich zawiera znajomości w sieci.**

- 8. Niektórzy uczniowie spotykają się z osobami poznanymi przez Internet, pomimo że wielu z nich spotkało się z sytuacją, że ktoś wbrew ich woli usilnie próbował z nimi rozmawiać w Internecie.**
- 9. Większość uczniów zna zasady ochrony swoich osobistych informacji w Internecie, a mimo to ponad połowa z nich podaje przez Internet innym osobom prywatne informacje takie jak adres e-mail, niespełna połowa udostępnia swoje zdjęcia oraz podaje swój numer telefonu, a co piąty uczeń podaje również swój adres zamieszkania.**
- 10. Ponad połowa uczniów postrzega częste korzystanie z Internetu jako jedną z przyczyn ograniczenia realnych kontaktów międzyludzkich, pomimo tego 20% spędza przed komputerem powyżej 5 godzin dziennie, a 17% czas od 3 do 5 godzin dziennie.**
- 11. Nie wszyscy uczniowie znają konsekwencje agresji elektronicznej (cyberprzemocy), połowa z nich jest przeświadczona o tym, że korzystając z forum internetowego jest się anonimowym, co świadczy o małej świadomości młodych ludzi, jeżeli chodzi o odpowiedzialność prawną.**
- 12. Najczęstszą formą cyberprzemocy, z którą uczniowie mieli do czynienia są wyzwiska i ośmieszanie oraz wulgaryzmy. Nie wszyscy rodzice mają świadomość, że ich dzieci doświadczyły cyberprzemocy.**
- 13. Znaczna część uczniów twierdzi, że rodzice nie rozmawiają z nimi o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu, pomimo że duży odsetek rodziców deklaruje, że to robi.**

- 15. Co trzeci uczeń uważa, że cyberprzemoc to tylko niewinne żarty, które nie wyrządzają nikomu krzywdy, co świadczy o małej świadomości wpływu mediów na życie i funkcjonowanie młodych ludzi.**
- 16. Nauczyciele oraz specjaliści szkolni są świadomi internetowych zagrożeń. W szkole podejmowane są działania profilaktyczne wynikające m. in. z Programu wychowawczo – profilaktycznego szkoły mające na celu uwrażliwienie uczniów na problem cyberprzemocy, jak również na edukację w zakresie bezpiecznego korzystania z mediów społecznościowych. Jednak nie wszyscy uczniowie oraz rodzice uważają te działania za wystarczające.**
- 17. Specjaliści szkolni widzą potrzebę zintensyfikowania współpracy z lokalną Policją oraz włączenia szkoły do ogólnopolskich programów profilaktycznych skierowanych do uczniów, nauczycieli oraz rodziców, w celu podniesienia ich kompetencji w zakresie bezpiecznego korzystania z cyberprzestrzeni oraz reagowania na zagrożenia.**
- 18. Połowa rodziców nie posiada wiedzy, czy w szkole prowadzone są wystarczające działania dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu, natomiast niespełna połowa taką wiedzę posiada, co może świadczyć o braku systematyczności w kontaktach na linii wychowawcy – rodzice.**

REKOMENDACJE

- 1. Wzmocnić działania profilaktyczne wynikające z Programu wychowawczo – profilaktycznego szkoły, mające na celu uświadomienie uczniom:**
 - problemu agresji elektronicznej, w tym konsekwencji dyscyplinarnych oraz prawnych stosowania cyberprzemocy;**
 - zagrożeń wynikających z uzależnienia od gier online i offline oraz mediów społecznościowych;**
 - niebezpieczeństw związanych z zawieraniem znajomości za pośrednictwem Internetu i spotykaniem się z nowo poznanymi osobami w realnym świecie;**
 - skutków uzależnienia od Internetu dla psychiki, w kontekście ograniczenia realnych kontaktów międzyludzkich;**
 - zagrożenia pedofilią, pornografią oraz przestępstwami popełnianymi za pośrednictwem Internetu;**
 - konsekwencji udostępniania innym osobom prywatnych informacji za pośrednictwem Internetu;**
 - skutków korzystania ze stron „podejrzanych” w Internecie.**

- 2. W związku z pojawiającymi się w szkole przypadkami cyberprzemocy należy monitorować zachowanie uczniów i reagować na wszelkie informacje mogące wskazywać na występowanie niepożądanych zachowań, w przedmiotowym obszarze.**
- 3. Prezentować uczniom pozytywne aspekty korzystania z Internetu, w tym z mediów społecznościowych.**
- 4. Zwiększyć liczbę zajęć profilaktycznych dotyczących bezpieczeństwa w Internecie, w tym zachowań związanych z cyberprzemocą.**
- 5. Włączyć szkołę do programu „Cybernauci”, skierowanego do uczniów, nauczycieli oraz rodziców, w celu podniesienia kompetencji wszystkich wymienionych grup w zakresie bezpiecznego korzystania z cyberprzestrzeni oraz reagowania na zagrożenia.**
- 6. Cyklicznie przypominać nauczycielom procedury postępowania, w przypadku wystąpienia cyberprzemocy na terenie szkoły.**
- 7. Zintensyfikować współpracę z Policją, w celu włączenia jej w działania, w obszarze bezpieczeństwa w Internecie, poprzez organizację warsztatów oraz prelekcji dla uczniów oraz rodziców.**
- 8. Rozważyć podniesienie kompetencji informatycznych grona pedagogicznego, w celu podniesienia jakości profilaktyki cyberprzemocy jak również zwiększenia efektywności pracy nauczycieli z użyciem nowoczesnych technologii informatycznych.**

- 9. Prowadzić szkolenia z rodzicami na temat bezpieczeństwa w Internecie, z wykorzystaniem wyników ewaluacji wewnętrznej.**
- 10. Kontynuować pedagogizację rodziców w obszarze bezpieczeństwa w Internecie, w tym zjawiska cyberprzemocy poprzez spotkania ze specjalistami szkolnymi, w ramach zebrań i dni otwartych.**
- 11. W ramach zebrań klasowych podjąć działania zmierzające do uświadomienia rodzicom ich roli w zakresie profilaktyki uzależnień od Internetu, w tym mediów społecznościowych, z wykorzystaniem Raportu z ewaluacji wewnętrznej.**
- 12. Stworzyć odpowiednie warunki specjalistom szkolnym do częstszego przeprowadzania zajęć profilaktycznych dla wszystkich uczniów.**
- 13. Dążyć do stopniowego wycofywania się z możliwości korzystania przez uczniów z telefonów komórkowych na terenie szkoły.**
- 14. Dążyć do zapewnienia systematyczności w kontaktach wychowawców z rodzicami.**

Załączniki:

- Ankieta dla uczniów,
- Ankieta dla rodziców,
- Arkusz wywiadu z nauczycielem

Załącznik nr 1

Ankieta dla uczniów

(Ankieta jest anonimowa i będzie służyć do przeprowadzenia ewaluacji wewnętrznej, w zakresie „Bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w obszarze korzystania z mediów społecznych”. Proszę o podkreślenie wybranych odpowiedzi.

1. Ile godzin dziennie spędzasz przed komputerem?

- b) 1-3 godzin
- c) 3-5 godzin
- d) więcej niż 5 godzin
- e) nie wiem

2. W jakim celu korzystasz z komputera? – możesz wybrać 3 odpowiedzi

- a. Gry
- b. Komunikatory i poczta elektroniczna
- d. Zdobywanie wiedzy
- g. Dla spędzania wolnego czasu
- h. Zawieranie znajomości
- i. Dostęp do stron „zakazanych”
- j. inne

3. Gdzie najczęściej korzystasz z Internetu?

- a. w domu
- b. w szkole
- c. u kolegów

4. Czy możesz obyć się bez komputera i Internetu?

- a. Tak
- b. Nie
- c. Zdecydowanie nie

5. Czy rodzice interesują się sposobem spędzania przez Ciebie czasu przed komputerem?

- a. Tak
- b. Nie
- c. Czasami

6. Czy rodzice w jakikolwiek sposób limitują Ci czas spędzony przed komputerem?

- a. Tak
- b. Nie

7. Czym dla Ciebie jest wirtualny świat Internetu? - możesz wybrać 2 odpowiedzi

- a. ucieczka od codziennych problemów
- b. sposób na życie
- c. anonimową rzeczywistością
- d. inne.....

8. Czy słyszałeś/łaś lub czytałeś/łaś o zagrożeniach związanych z poznawaniem nowych osób przez Internet?

- a. Tak
- b. Nie
- c. Nie pamiętam

9. Czy zawierasz znajomości w Internecie?

- a. Tak
- b. Nie

10. Czy zdarzyło Ci się będąc na czacie lub gdzieś indziej w Internecie, że ktoś wbrew Twojej woli próbował usilnie z Tobą rozmawiać?

- a. Nigdy
- b. Tylko raz
- c. Kilka razy

12. Czy zdarzyło Ci się spotkać z osobą poznaną przez Internet?

- a. Tak, wiele razy
- c. Tak, tylko raz
- d. Nigdy

13. Jakie prywatne informacje podawałeś przez Internet? - możesz wybrać 3 odpowiedzi

- a. Adres e-mail
- b. Adres zamieszkania
- c. Numer telefonu
- d. Zdjęcie
- e. Żadne z powyższych

14. Czy według Ciebie częste korzystanie z Internetu może mieć wpływ na ograniczanie realnych kontaktów międzyludzkich?

- a. Tak
- b. Nie

5. Czy wiesz w jaki sposób strzec swoich osobistych informacji w Internecie?

- a. Tak
- b. Nie

16. Czy wiesz w jaki sposób się logować, by przeglądarki internetowe nie zapamiętywały naszych haseł?

- a. Tak
- b. Nie

17. Dlaczego nie korzystamy ze stron „podejrzanych” np. oferujących nam łatwą i szybką wygraną?

- a. bo możemy zainfekować nasz komputer
- b. bo ktoś może przejąć władzę nad naszym komputerem
- c. bo ktoś może wyłudzić nasze dane osobowe

18. Konsekwencje wysyłania obraźliwych plików lub e-maili to:

- a. kara ograniczenia wolności
- b. kara pieniężna
- c. nie ma żadnych konsekwencji

19. Czy korzystając z forum internetowego jesteś anonimowy?

- a. Tak
- b. Nie

20. Czy masz telefon komórkowy z dostępem do Internetu?

- a) tak
- b) nie

21. Czy masz komputer w swoim pokoju?

- a) tak
- b) nie

22. Czy spotkałeś (-aś) się kiedykolwiek w Internecie z przemocą (cyberprzemocą)?

- a) tak
- b) nie

23. Z jakiego rodzaju cyberprzemocą miałeś (-aś) do czynienia?

- a) wyzwiska i ośmieszanie
- b) kompromitujące komentarze i zdjęcia lub filmiki
- c) groźby, prześladowania i zastraszanie
- d) wulgaryzmy
- e) plotki
- f) żadne
- g) inne

24. Czy rodzice w ogóle rozmawiają z Tobą o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu?

- a) tak
- b) nie

25. Czy uważasz, że cyberprzemoc to tylko głupie, niewinne żarty i zabawa, które nie wyrządzają nikomu krzywdy?

- a) tak
- b) nie
- c) nie wiem

26. Czy uważasz, że w szkole prowadzone są wystarczające działania profilaktyczne dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu?

- a) tak
- b) nie
- c) nie wiem

Dziękuję za wypełnienie

Załącznik nr 2

Ankieta dla rodziców

(Ankieta jest anonimowa i będzie służyć do przeprowadzenia ewaluacji wewnętrznej, w zakresie „Bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w obszarze korzystania z mediów społecznych”) Chcielibyśmy poznać Państwa opinię dotyczącą korzyści i zagrożeń, jakie niesie ze sobą korzystanie z komputera i Internetu przez uczniów naszej szkoły. Dlatego poprosimy o odpowiedź na kilka pytań zawartych w anonimowym kwestionariuszu ankiety. Odpowiedzi Państwa są dla nas cenne i mogą być pomocne w planowaniu działań wychowawczych i dydaktycznych.

1. Jak często Państwa dziecko korzysta z Internetu?

- a) codziennie
- b) kilka razy w tygodniu
- c) kilka razy w miesiącu
- d) rzadziej

2. Czy Państwa dziecko ma komputer w swoim pokoju?

- a) tak
- b) nie

3. Czy państwa dziecko posiada telefon komórkowy z dostępem do Internetu?

- a) tak
- b) nie

4. Ile czasu dziennie Państwa syn/ córka spędza w Internecie?

- a) mniej niż godzinę
- b) 1-3 godzin
- c) 3-5 godzin
- d) więcej niż 5 godzin
- e) nie wiem

5. Czy interesują się Państwo sposobem spędzania przez dziecko czasu przed komputerem?

- a) tak
- b) nie
- c) czasami

6. Gdzie najczęściej Państwa dziecko korzysta z Internetu? – można podać 2 odpowiedzi.

- a) w domu
- b) w szkole
- c) u znajomego
- d) w kawiarence internetowej

7. W jakim celu według Państwa dziecko najczęściej wykorzystuje Internet? – można podać 3 odpowiedzi.

- a) sprawdzanie konta e-mail
- b) przygotowanie się do lekcji
- c) komunikacja (czaty, komunikatory itp.)
- d) informacje, ciekawe wiadomości
- e) zakupy
- f) rozrywka (gry, muzyka itp.)

8. Jakich zagrożeń, z którymi mogą się spotkać dzieci w Internecie, obawiają się Państwo najbardziej? – można podać 3 odpowiedzi.

- a) zubożenie kontaktów międzyludzkich
- b) oszustwa, wyłudzenia
- c) uzależnienie od gier sieciowych
- d) negatywne oddziaływanie na psychikę
- e) pedofilia
- f) pornografia
- g) propagowanie środków odurzających
- h) inne (proszę podać jakie)

9. Czy Państwa dziecko kiedykolwiek spotkało się w Internecie z przemocą (cyberprzemocą)?

- c) tak
- d) nie
- e) nie wiem

10. Z jakiego rodzaju cyberprzemocą dziecko miało do czynienia?

- a) wyzwiska i ośmieszanie
- b) kompromitujące komentarze i zdjęcia
- c) kompromitujące filmiki
- d) groźby, prześladowania i zastraszanie
- e) wulgaryzmy
- f) plotki
- g) żadne
- h) nie wiem
- i) inne

11. Czy Państwa dziecko kiedykolwiek rozmawiało z Wami o przemocy w sieci lub o tym, że jej doświadczyło?

- a) tak
- b) nie

12. Czy Państwo rozmawiacie z dzieckiem o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu?

- a) tak
- b) nie, bo nie mam na to czasu
- c) nie, bo nie mam o tym wiedzy

13. Czy uważacie Państwo, że w szkole do której uczęszcza Państwa dziecko prowadzone są wystarczające działania profilaktyczne dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu?

- a) tak
- b) nie
- c) nie wiem

Dziękujemy Państwu za wypełnienie ankiety.

Załącznik nr 3

Wywiad będzie służyć do przeprowadzenia ewaluacji wewnętrznej, w zakresie „Bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w obszarze korzystania z mediów społecznych”)

Wywiad z nauczycielem - informatykiem.

1. Czy nauczyciele są świadomi internetowych zagrożeń?
2. Jakie treści dot. bezpieczeństwa w sieci omawia Pani/Pan na zajęciach komputerowych lub informatyce, w ramach podstawy programowej oraz Szkolnego programu wychowawczo - profilaktycznego? Czy jest na nich mowa np. o
 - Bhp pracy z komputerem,
 - Bezpiecznym funkcjonowaniu w sieci, w tym przede wszystkim bezpiecznego korzystania z mediów społecznościowych,
 - Umiejętnym i bezpiecznym posługiwaniu się komputerem i telefonem komórkowym,
 - Kształtowaniu umiejętności komunikowania się z obcymi (w bezpośrednim kontakcie oraz przez Internet i multimedia),
 - Zapobieganiu zagrożeniom związanym z korzystaniem z Internetu, komputera, telefonu komórkowego.
 - Inne, jakie.....
3. Czy prezentuje Pani/Pan filmy edukacyjne na temat bezpieczeństwa w sieci?
4. Czy w ramach pracy w grupach tworzy Pani/Pan scenki sytuacyjne na temat bezpiecznego korzystania z sieci, w szczególności z mediów społecznościowych?
5. Jakie inne działania realizuje Pani/Pan w ramach prowadzonych zajęć, w zakresie odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznościowych?
6. Czy na stronie internetowej szkoły znajdują się materiały bądź akcje dot. bezpieczeństwa w Internecie, bezpiecznego Korzystania z Internetu, w tym mediów społecznościowych?

Załącznik nr 4

Wywiad będzie służyć do przeprowadzenia ewaluacji wewnętrznej, w zakresie „Bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w obszarze korzystania z mediów społecznościowych”)

Wywiad z nauczycielem - wychowawcą.

1. Czy nauczyciele są świadomi internetowych zagrożeń?
2. Jakie treści dot. bezpieczeństwa w sieci omawia Pani/Pan na godzinach wychowawczych w ramach realizacji Szkolnego Programu wychowawczo – profilaktycznego? Czy jest na nich mowa np. o:
 - Bhp pracy z komputerem,
 - Bezpiecznym funkcjonowaniu w sieci, w tym przede wszystkim bezpiecznego korzystania z mediów społecznościowych,
 - Umiejętnym i bezpiecznym posługiwaniu się komputerem i telefonem komórkowym,
 - Komunikacji w sieci,
 - Netykiety – zasad dobrego wychowania w sieci,
 - Zalet i wad Internetu,
 - Kształtowaniu umiejętności komunikowania się z obcymi (w bezpośrednim kontakcie oraz przez Internet i multimedia),
 - Zapobieganiu zagrożeniom związanym z korzystaniem z Internetu, komputera, telefonu komórkowego.
 - Przeciwdziałaniu cyberprzemocy,
 - Agresji i przemocy w sieci,
 - Odpowiedzialności za cyberprzemoc,
 - Inne, jakie
3. Czy prezentuje Pani/Pan filmy edukacyjne na temat bezpieczeństwa w sieci?
4. Czy w ramach pracy w grupach tworzy Pani/|Pan scenki sytuacyjne na temat bezpiecznego korzystania z sieci, w szczególności z mediów społecznościowych?
5. Jakie inne działania realizuje Pani/Pan w ramach prowadzonych zajęć, w zakresie odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznościowych?
6. Czy w dzienniku elektronicznym dokumentuje Pani/Pan działania dot. bezpieczeństwa w Internecie, bezpiecznego Korzystania z Internetu, w tym mediów społecznościowych?

Załącznik nr 5

Wywiad będzie służyć do przeprowadzenia ewaluacji wewnętrznej, w zakresie „Bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w obszarze korzystania z mediów społecznościowych”)

Wywiad z nauczycielem – pedagogiem szkolnym.

1. Czy jest Pani/Pan świadomy internetowych zagrożeń?
2. Jakie treści dot. bezpieczeństwa w sieci omawia Pani/Pan na godzinach wychowawczych w ramach realizacji Szkolnego Programu wychowawczo – profilaktycznego oraz w ramach pracy pedagoga szkolnego? Czy jest na nich mowa np. o:
 - Bhp pracy z komputerem,
 - Bezpiecznym funkcjonowaniu w sieci, w tym przede wszystkim bezpiecznego korzystania z mediów społecznościowych,
 - Umiejętnym i bezpiecznym posługiwaniu się komputerem i telefonem komórkowym,
 - Komunikacji w sieci,
 - Netykiety – zasad dobrego wychowania w sieci,
 - Zalet i wad Internetu,
 - Kształtowaniu umiejętności komunikowania się z obcymi (w bezpośrednim kontakcie oraz przez Internet i multimedia),
 - Zapobieganiu zagrożeniom związanym z korzystaniem z Internetu, komputera, telefonu komórkowego.
 - Przeciwdziałaniu cyberprzemocy,
 - Agresji i przemocy w sieci,
 - Odpowiedzialności za cyberprzemoc,
 - Inne, jakie
3. Czy prezentuje Pani/Pan filmy edukacyjne na temat bezpieczeństwa w sieci?
4. Czy w ramach pracy w grupach tworzy Pani/|Pan scenki sytuacyjne na temat bezpiecznego korzystania z sieci, w szczególności z mediów społecznościowych?
5. Jakie inne działania realizuje Pani/Pan w ramach prowadzonych zajęć, w zakresie odpowiedzialnego korzystania z mediów społecznościowych?
6. Czy w dzienniku elektronicznym dokumentuje Pani/Pan działania dot. bezpieczeństwa w Internecie, bezpiecznego Korzystania z Internetu, w tym mediów społecznościowych?
7. Czy w szkole zdarzały się w ostatnich latach przypadki cyberprzemocy?
8. Jakie potrzeby widzi Pani/Pan w obszarze działań profilaktycznych dotyczących bezpieczeństwa w Internecie?